

A

249
—
—
=.

Nagy Sándor Históriaja. Kolozsvár, XVI.sz.
Kolozsvári rejt ref. kódl. RMK 262.

14

Georgius Royndai

XXX-144 78411

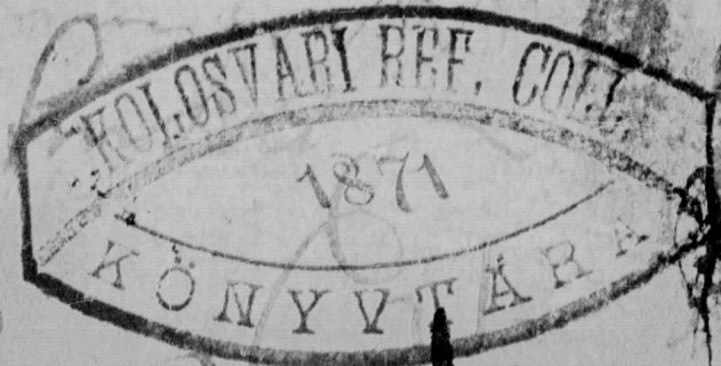
Calend. Novembri.

Impressa Laburni
Sinnat Anis
Sennora Laburni
ravit B

Tempora sunt
et erunt.

Tenet Petri esca.
 Historiam eius finem
 Quo claudat ut claudat
 ago gage plus a on finem

Handwritten text, possibly a signature or name, including the word "Lind" and "Lind".

[Faint handwritten signature]

Segit tégedet. Felele az Olimpia:
Kérlek (jó mester) mond meg en-
nekem, minemű ábrázatu az
az Isten? Anaetanabus monda:
Sem iffiu, sem vén, hanem ősi be-
elegyedtet. Hogy ha kedig ked-
uednec kel, figyelmez én hoz-
zém, és én teneked meg íclentem:
Es monda: Éyel meglárod. Még
álmodban közösfül veled. Az ki-
rálýné affony monda. Ha eze-
ket látandom, Nem vgy, mint
egy jóuendõmondót, hanem
mint Istent tíftelelem. Anaetana-
bus monda: Légy békõsségben
királýné affony. 1841

Ezeknec utánna az Anaeta-
natanabus a király hazából le-
jóuén

NAGY SÁNDOR KÖNYVE
én, kiméne a városon kívül
egy puszta: és ott fűeket sag-
gaton, és meg törűen őket, vi-
zeket vébi vala: Es vráslássoc, és
ördegi mesterlégec által művelé
est, hogy az Olimpia azon éyel
látna álmában, hogy az Hámó
Isten ő vele közösfülne, Ki est
mondana neki: Assonnyiállat, A
te óltalmazódát méhedben fo-
gattad.

Mikor kedig reggel fel serkét
vólna álmából Olimpia, hiuatá
Anaetanabus, és az álmot, mel-
lyet láttot vala, ő neki meg befél-
lé. Anaetanabus monda: Ha en-
nekem a király házában helyet
adiz, azt az Istent finról finre
meg

ELŐMONTATÁ.
meg látod én általam. Mert az
az Isten sárkány képében iő el te
hozzád, Es az vtán emberi abrá-
zatot reáia véűen, az én képem-
ben terzic meg teneked.

Felele ezeckre az Olimpia:
Mester, a mint finte mondád, vá-
lasz helyt magadnac: és ha est
igaznac lónni meg bizonynyitha-
rod, tégedet úgy mint az gyer-
mec atyát tarttlac.

Es eze vtán Anaetanabus az
király házában magánac egy
kamorát csináltatá. Mint egy el-
ő tikfőkort kedig az Anaetana-
bus soc vráslássoc és ördögsegec
által kezde az sárkány képében el
változni, és az Olympianac ka-
moráia

moráia felé repű. i. Bemenuén
kedig az Olimp. kamoraiában,
közéffüle vele, és az vrán mond:
Ez é magzat erős bossuállo léfő,
és emberiől semmiképpen meg
nem győzetőtt,

Reggel az Anaetanabus az
királyi házból alá jővén, az ki-
rállyal asszony immár terhős vala.
Es mikor a királyné asszonnac mé-
he neuckódni kezdet vólna, hi-
uata Anaetanabust, és mōda ne-
ki: Kevánom tőled, hogy enné-
kem mondgyad, mit czelekődie
én velem az én wram, az Philep
király, ha meg jővend az had-
ból? Anaetanabus felcse, és mon-
da: Ne fély: Mert az Hammon
Isten

HISTORIAI.

fiw vala, annyéra hogy az ven-
dégőc mind el iyedénec. Es az
Olimpiahoz közelgőtuén, a fe-
jét ölébe lehayta, és apollya vala
őtet. Látuán ezeket Philep király,
monda Olympianac: Igazán mō-
dom tenęked, és mindeneknec,
hogy est é sárkányt ott láttá az
harizon, mikoron ellenségimct
meg veritem.

Ezec el múlván, egy nyihá-
ny nap vrán Philep király vl vala
egy nyári pallorában, és látá, ho-
gy egy kis madarka az ő kebe-
lébe röpüle be, és mindgyarást
kebelében toiec egyet. Es midőn
é madár mony ki eset vólna Phi-
lep király kebeléből az padimon-

NAGY SÁNDOR VÁC

tomra, kétfelé hálád, és legot-
tan egy ki zín kégyo kez le kite-
kőred i belőe Es meg tek rülön
mikor be akarna menni az ma-
dar monnynac az heában, min-
gyarait meg hál. Eft lánua
Philep kiraly, igen meg háboro-
dóc rayta, Es hua hozza az iöen-
dó mondót, és a czü lat, mellyet
latott valo, neki meg mutatá.
Ezle neki az iöendő ő. Hatal-
mas Philep kiraly, Tenked egy
fir magzat bülettet, ki a te ha-
lald vian wralkod. E. feles vi-
lagnac kerek ségéc mind be iara,
és minden f. le nemzet ségőket az
ő birodalmá alá hajt. De mincc
előte meg tgrac az ő földében,
herre-

HISTORIAIA.

herrel n halállal meg hal.

Mikoron kedig el köztl ö-
ne az Olympianac büléssene nap-
ia, kezdé keseregni, és gyötrődie
vala, Es hua hozza az iöendő ő,
az Anaetanabus, és monda ne-
ke Mester, Én igen igen nagy
kesserűségben és gyötrelemben
vagyok. Felele Anaetanabus: Eme-
lized magadat egy keussé a te
királyi b. kedbő: Mer ez orában
a czilagoc az naptól meg habo-
ritattanac. Es a királné asszony
fel emelkedéc, és meg bú néc az
ő faldalmánac nagy vó ri. Egy
keues idő múluán, ismet monda
Olympianac az Anaetanabus:
Vly le a te békődben: Es le vluén,

NAGY SÁNDORNAC

mindgyárt fűle az magzator.

Es mikoron az gyermek a földre le esett volna, nagy mennydörgéssel és villámással lőnec. Ezt látván a Philep király, megreműle, és be mēne az Olimpiahoz, és monda neki: Ezt gondoltam magamban, hogy ez gyermeket mi semmiképpen el ne tartczuc, Mert nem én tőlem valo, hanem az Istentől teremtetnec lenni ismerem. Mert látom, hogy a czillagok is ennec az ő fűletésénec ideien mind megváltoztanac. Auagy kedig neuellyuc fel őtet emléközetre, és az én fiamnac, ki a más feleségemtől valo volt helyében bállyon. A gyermekek

kedig

HISTORIAIA.

kedig, sem az attyának, sem az anyjánac abrazattya nem vala. Az ő haia mint az oroflánnac ő főri keményy vala. Sőmei mint a czillagoc villagóc valának. Fogai berrtelen hegyesec valának, és ő benne minden képpen a főresség mint az oroflánba vala. Es neuetetec a gyermek az ő fűleitől Alexander nec, az az, Sándornac.

Az iskolába mikoron járná, mind az tanolásban valo serénsségel, és mind ékőssen valo bolással ual egyebeket, hozza hasonlókát, mind fellyül hallad vala. Mikoron őstán tizenket estendőre iutot volna a Sándor, bay viuásra, és egyéb fele viadalokra ta-

R

238

nyitatic vala, és mindenebben
hammar elő vésti vala magát. Mi-
dön kedig az ő serinségét látta
vólna Pulep király, dicziri vala
őret.

Es egybér monda Sándornac
a király: Fiam Sándor: a te serén-
ségöd, és a te elmédnec gyors
és cles vóltát feretem, De az én
bűnem meg habrodic rayta, ho-
gy a te abrázatod ilyen rút, és
mind külemb külemb fele. Ezeket
mikor meg halotta vólna az O-
limpia, meg félemléc, és hiua hoz-
za az Anaetanabuszt, és monda:
Mester, erts meg most én tőlem
mit gondol én felőlem az király
Mert azt mondgya vala az Sán-
dornac

dornac: Szeretem (fiam) a te se-
reiségöd, és a te cles vóltat,
De banom, hogy a te abrázatod
fenniben nem hasonlatos én-
hezám, Anaetanabus kezdé
gondolkodni, és monda: Semmit
nem árt az ő gondolattya. És az
ő bókásta ferént az egbe a czil-
lagokac az ő iarástokat nézi
vala, És mind a többi felet kedig
egy czillagot igen nézi vala.

Mikoron Sándor látta vólna,
hogy az Anaetanabus ecképpen
nézne a czillagot, azt is magabá-
ba állenne felőle, monda az Anac-
tanabusnac: A czillag, a melyet
néz, az egben vagyondé? Anac-
tanabus feleluén, monda: Ott

NAGY SANDORNAC

vagyon, fiam. Monda Sándor:
Meg mutathatnádé én nekem?
Anaetanabus felele és monda:
Éyelőyelén velem, és meg mu-
tatom. Sándor monda: Elmegy-
ec: Mert őremest akarnám afe-
meg ismernem. Azomban mon-
da az Anaetanabus: Bizonyal-
tudom, hogy én nekem az én fi-
am miat, és az által kel én nekem
meg halnom. Hogy ezeket mon-
da, kezdé a király házából alá id-
ni. Es este késén az város kőuul-
méne, Sándorral egyetembe. Es
mikor a városnac magos árka há-
tán járnának ketten, monda A-
naetanabus: Fiam Sándor, Né-
zed a czillagokat. Látodé, az Her-
cules

HISTORIAIA.

culesczillaga meg homályosfo-
dot. Az Mercurius czillaga ke-
dig nagy fénességgel villag. Az Ju-
piter czillagát is látom, melly igé-
rágác. Mind ezec kedig az én ha-
lálomat, mellyed az én fiamtól
kel benuednem, közel lólnni ie-
lentic.

Es mikor ekeppen néznéc a
czillagokat, Sándor kezel iarula
az Anaetanabushoz, és nagy her-
telenféggel tafta őtet az árokbá,
és este monda neki: Segény em-
ber, Illyen halál kel neked, hogy
aualy meg hally. Hogy ha è föl-
di dologban bölcz vagy, Miért
hogy a mennyei dolgokban is
hamissan bölczé törted magadat,

NAGY SÁNDORNAC.

mindenkiöl hamissá mőrendöl.
 tén. Felele Anaetan bus? Meg
 ismerem vala én, hogy effele ha
 lallal kel ennékem meg haluom.
 Lám tenéked is meg mondám,
 hogy az én fiam őlymeg enge-
 met. Sándor monda: Hát én te
 fiad vólnéc úgy? Anaetanabus fe-
 lele: Bizonyyára én nemzett ec-
 tégödet, és én fiam vagy. Es mi-
 koron czekei mondotta volna,
 ki backada ottan à lelec belöle.

Az Sándor kedig fűi kegyes-
 ségből flinditatuán, fel vőlé az
 Anaetanabusnac testét válára, és
 fel viue à királi házban. Es mi-
 kor látta volna az Olimpia, mő-
 da Sándornac: Fiam Sándor, Mi-
 czoda

HISTORIAIA.

czoda tester ho? Sándor felele:
 Az Anaetanabus teste cz. Mon-
 da Olimpia: Az Anaetanabus te-
 auyád völt. Felele Sándor, és
 monda: Valamint binte à te bo-
 londságodból czelekörtel, binte
 vgy lött. Es paranczola, hogy el-
 temetnéc anaetanabusnac testét.

MIKEPPEN À CAP.
 padociánac feiedelme vitte Philcp
 királyhoz az Bucefalust, az az,
 à Bucifant neuű louat.

Z vődöben à Cap-
 padocia orşagnac
 feiedelme vűn az
 Philcp királyhoz
 egy Bucifant neuűlouat, melly gé-
 fene vala, Nagy derka, és fep
 moda

módu ló vala, mellyet mindenfe-
lől vas lantzockal meg kötötte-
nec vala, és vgy hordozzác vala.
Ennec é lónac bépségét és fene-
vóltát mikor ő látta volna Philep
király, paranczola fogainac, és
monda: Czinallyatoc vas rostély-
ból egy kamorát, hogy abba köf-
séc est é louar, hogy a melly go-
nostéuó embereknek törüen be-
rént meg kel halnioc, minnyáian
öleteffence meg töle.

Azonközben vő be forog-
nán, Philep királynac ez meg ie-
lenéc álmában, hogy az ő halála-
ván annac kellene az ő orfágá-
ban wralkodni a ki est é fene lo-
uar kedue f meg iargalhat-
na. Mikor

az én annyámnac, kinec méhé-
ben fogantattam egészégére, ho-
gy meg lárod, hogy én haddal
iouec a te orfágodra, és a te orfá-
godat az én birodalmam alá hay-
tom. Miklós király kedig ezen
meg némula. És napot töncc a
viadalnac, és vgy válánac el egy-
mástól.

MIKÉPPEN VIVT MEG
Sándor, Miklós királlyal, és meg
győfte: Onnat meg iouén, találta
Philep királyt, hogy más feleséget
vött, Mellyet Alexander el vzet
attyától, és az ő annyát vissza
adta Philep királnac.

Onnat meg iouén
Sándor az ő attya-
hoz, Philep király-
hoz,

hoz, ezeket mind meg beállé,
mint iart volna Miklós királlyal.
Es sereget készítvén, el méne az
hagyot napra az viadalnac hel-
lyére. Mikor mind ketten bõmba
állottac volna, trombitát fuual-
ván õbuc vikközénec, és rettenetes
sen ellenféges képpen egy máfra
vinac vala. A gyõzedelem kedig
bolgála az Sándornac. Es az Mi-
klós király népét mikor igen ves-
tenéc, azonban Sándor meg fogá
Miklós királyt, és fegyuerével fe-
jét vévéc: És az õ orfágát minde-
nestül birodalma alá hayta, és
meg hõldoltatá õket. Es ezen-
képpen nagy gyõzedelemmel te-
re vissza az õ uttyához, Philep ki-
rályhoz.

Miko-

NAGY SANDORNAC.

Mikoron kedig vissza tért vol-
na, találá Sándor Philep királyt
az mennyekközénec lakodalma-
ban vluén. Mert el vñte vala tõle
az Olimpiát, a Sándor annyát.
és társul vñtte vala magánac egy
ember leányát, melly leánnac Cle-
opatra vala neve.

Be méne ezokaért Sándor a
mennyegezõben, és ecképpen bõ-
la Philep királynac: Ellõ viadal-
mombá és hadakozásfomba na-
gy gyõzedelemmel iartam, és ez
gyõzedelemnec dicziretes és tiff-
tesléges koronáit vñtem, de
mind azon által mikor az én an-
nyámnac mennyegezõjét meg
bõrzem, õtet más királynac fele-
ségül

ségül aduán, tégedet én is semmi-
képpen nem hylac el az mennyeg-
zőben, Miért hogy te is men-
nyegzőt szerzettél, mellyben en-
gemet nem hittál. Ezeket haluán
egy az vendégök között, kinc-
neue Lysias vala, monda Sándor-
nac: Az Cleopatrától fia remad,
ki a te haláloed után az országot
biria, ki te hozád hasonlatos lé-
sen. Ezen a Sándor igen meg
háboroduán, rea méne, és agyon
vő a bottal, mellyet kezében vis-
sel vala: Az Lysias kedig mind-
gyarást meg hala.

Ezeket látván az Philep ki-
rály, meg háboroduán fel kele az
asztaltól, és az Sándorra rohan-
uán,

uán, akara őt fegyverével le-
válni, és mindgyarást el esléc, és
nem iuthatá az Sándorhoz: Es
mentől inkább siet vala az Sándor
ra, annál gyackrabban az föl-
dre le esléc vala. Monda azon-
közbe Sándor nekic: Philep
király, ki Görög országot egész-
ben birodalmad alá haytottad, és
meg hadóltattad, Miért nem áll-
meg a te erődnec nyers vólta a
te lábaidban? Es ezenközben a
mennyegző el esléc. A Sándor
kedig minden asztalokat az ven-
degöknek fel forgata, A Cleopa-
tra is meg iyeduén, nagy hertte-
len fel vgréc az asztaltól,

Es Philep király igen meg be-
tegedéc

HISTORIAI.

tegedéc. Nem loc nap után ke-
dig à Sándor be mène hozà la-
togatni. Es monda neki: Philep
király, Noha nem igé trefleges
tégedet à te tulaydon neueddel
czac folítani, Mind azon által,
nem vgy, mint fiunac ilenéc, de
mint ember barátjáual befél,
én is azonképpen főloc renked:
Egyenestögyél és békellyél meg
à te feleségöddel. Az Lysianac ha-
lala felől kedig semmi kesserűsé-
ged ne legyen, Mert méltán hőle
meg én miattam: Mert nem illic
vala őnekic ilyen vndofagos vét-
ket iauallani, és befédével óltal-
mazni: Te is kedig méltatlan cze-
leködel, mikor én icám fegyue-
reddel

NAGY SANDORNAC

reddel támattál. Es mikoron Sán-
dor ezeket beféllene, kegyessé-
ből, és kesserűletességből fel in-
dultatván, sirni kezdé.

Es kimenuén ő tölde Sándor,
mène az Olimpiahoz, az ő an-
nyához, és monda neki: Te, én
anyám, Az én apámnac bán-
rássara és neheffégére ne légy.
Iolcher, hogy à te vétked titoc-
dolog, de mind azon által fegy-
hetőnc látatol lőnni. Es ezeket
monduán, viue be őret Philep ki-
rályhoz. Philep király kedig mi-
helyen látà az Olimpiát, mind-
gyárt hozza fogada nagy sēp töl-
teffégl.

MIKÉP.

MIKEPPEN MEN.

tenec az Darius czásár kővető az
Macedoniai Philep királyhoz, az
Bokot adónacfelvételére, És mikép-
pen felelt meg Sándor az
kővetőknek.

Ezeknek vtánna me-
nénc az Philep ki-
rályhoz az Darius
czásárnac főfő né-
pei, kik Darius cza-
sártól válasshattac vala az orsá-
goknac adaia fel fedéssére. Kiket
látuán Sándor, monda nekic:
Mondgyátoc meg Darius cza-
sárnac, az tő feiedelmetőknek:
Minec vtánna az Philep király
fia fel neuködet, a tyúc, melly
az arany tikmonyokat toia vala
az öste-

ratuán, vlc az ő attyánac beki-
ben. Es az orságnac népét őbuc
gyűtuén, eképpen főla nekic:
Macedoniabeli, Traciabeli,
és Thessaloniabeli férfiac,
és mind egyéb Görög nem-
zetec, vgy nézzetec én réam Sán-
dorra, hogy az pogánoktól valo
félelmet hátra vessétec, Mert én
azzokat mind az én birodalmá
alá haytom. Ha kinec tő közzü-
letec fegyvere ninczen, vegyen
az én tárházamból, és késűllyen
fel az hadra. A kinec kedig tulay
don fegyvere vagyon, késűllyen
fel azzal.

Ezeket haluán a régi és vén
katonác, egyenlő főual felcluén,

est monda: Felsőges király Sándor, Socidótól fogván vitézköd-
tunc az te attyáddal, az Philep
királlyal, Naczen immár minc-
kunc annyierőnc, hogy az fegy-
uernecc öltözetit el hordoshassuc,
és az hariznac fűságát el benued-
hessuc: Mert a mi időnc immár
vénségre jutot. Annac okaért ha-
tezik, Vállat te melléd iffiakat,
kic az hadnac terhet te meleted
inkáb el viselhessec, és benued-
hessec.

Felele Sándor az vény kato-
náknac, és monda: Inkáb aka-
rom válaštani az tckélletes és gya-
korlor véneket, hogy nem mint
az gyakorlattlan és iffiu népnecc
serénse-

serénseget. Mert az iffiac gya-
korta sietnecc vébedelmekre, az ő
iffiuságoknac ereiében igen biz-
ván. Az vénec kedig mindene-
ket nagy halkal és jó tanáczal cze-
lködnecc. Mikoron ő ezeket mon-
dotta volna, minnyáian dicziréc
az ő bölz és eszes voltát, Es vé-
gözéc, hogy egyenlő akarattal
engödnénec. önéki, és minde-
neket ő vele együt benuednénecc.

MIKÉPPEN SANDOR
sereget gyűtűen ment Olaforságra,
és az Romaiakat meg
hódoltatta.

Gy keues idő múl-
ván a Sándor sere-
get gyűtűen, és
D, nagy

nagy haddal fel készülvén, kezdé
Olaszországra menni. Es utában
Calcedoniát meg vévén. A Calce-
don városbeliec kedig az város-
nac köfalaira felmenvén, erős kép-
pen ellene tuskodnac vala. Kik-
nec Sándor monda: Nektec fő-
loc Calcedon városbeliec, Auagy
viatoc vitez módon, Auagy hól-
dólyatoc meg az túreátoc viuo
hadakozóknac. Mind azon által
Sándor meg vővén Calcedont.

Innét ki menvén, és a tenger-
en hajózuán, mēne Olaszország-
ban, az Romabelieknek ő kegy-
ségöket akarván meg enyhíteni.
A Romabeli fejedelmec kedig, az
polgár mesterec, meg halván a
Sándor-

Sándornac reaioc valo menetelit,
igen meg rótenénec. Es az né-
pet őse gyűtvén, hatvan ezer
talentum arannya, és száz arany
koronát küldenec aándokban
az Sándornac: Könyörgénec a
mellet neki, hogy semmiképpen
ne vina őreaioc.

Eképpen az Sándor az Ro-
mabeliektől az adót fel vévén, és
minden népektől, kik Olaszország
ban, és Olaszország körül laknac
vala, és mind az egész Europabeli
nemzetiségöktől, az napnyugat
fele valo tengeriglen, és békeesség
ben hadgya őket. És onnat el-
menvén, iuta Affricában, holot
keues ellene tuskodókat találá,
D 4 és aht

és azt is mind az ő birodalma alá
hagyá. Africából mikor ki ment
vólna, paranczola az ő vitczinek,
hogy ő vele egyetemben hajúk-
ban állanának. És eképpen mé-
ne az Pharratades neuó űigetbe,
hogy az Hámmon Istentől taná-
czot kérzene. Es mikor oda jutot
vólna, be méne az Apollonac és
az Hámmon Isteneknek templo-
mában, és ott áldozatokat téuen,
és könyörguén, kéri vala az Hám-
mon Istent, hogy ő neki minde-
nekről igazán jóuendőt mon-
dana.

Azon éyel meg jelenéc ő neki
az Hammon Isten álmában na-
gy öltözetben, és rettenetes abrá-
zatban,

zatban, és monda ő neki. Sán-
dor, El változhatodé eűt è hegyet?
és à te válladon el hondoűhatto-
dó? Felele Sándor, és monda:
Hogy lehetne az, Ki vólna az, à
ki azt miuel-hetné? Es monda ő
neki az Serapis Isten: Miképpen
ez à hegy el nem váltoűtattya
az ő helyét: azonképpen à te ne
ved és híred meg marad még ez
földön nemzeféggé lesűec.

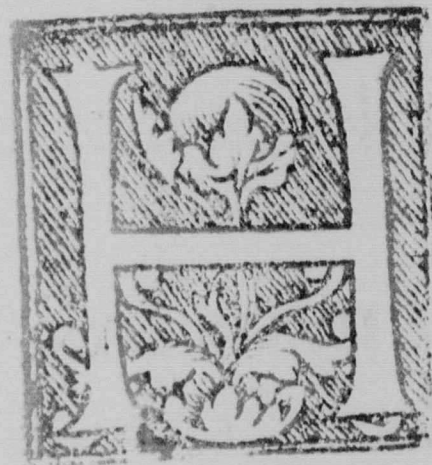
Az után az Sándor kezdé
könyörgeni, és monda: Kérlec ié-
ged, jó Serapis, hogy jóuendőd
meg ennekem, miczoda halállal
kelleric ennekem meg halnom?
Monda à Serapis: Igen jó em-
bernek, és nincz bánattyára, az
D 5   ő viólűo

ő vtólso végét, a nagy halálát
nem tudnia. De mind az által, mi-
ért hogy kérdél engemet, meg
mondom tenéked. Czac egy ittal
vtán keltenéked nagy keserues
halált benuedned: Es à te él tód-
nec iob ideiében kel meg halnod.
Mind az által, az napról, és az o-
ráról semmit ne kérdeßködgyél:
Mert semmiképpen meg nem
mondom tenéked. Mert az nap
kelet felől valo Istenec meg mond
gyác tenéked, az te él tédnec el
rendeltötet határát. Es fel serken-
uén Sándor álmából, igen meg
somorodéc. Es kezde ott egy vá-
rast rackatnyi, az ő hírére neué-
se, és nueze azt Alexandriánac.

MIKEP-

MIKEPPEN SANDOR
meg hódóltatta Egiptust, Sírát,
Tirust, és egész Sido orfágot.

Aluán azonköz-
ben az Egitusbeliec
az Sándornac reá-
ioc valo menetelet,
eleyben ki menéne
ő neki, és meg hódolánac, és őtet
Egiptus orfágában nagy lép tíf-
teffégel be fogadác, Es mikor be-
menne Sándor Egiptusba, találá
egy nagy királi oflopor, mellyet
máruán kőből ki faragtanac. Es
arra nézuén Sándor, monda: Ké-
ez az oflop? Es mondánac ő ne-
ki: Ez az oflop az Egiptusbeliek-
nec bölcz királyoknac, az Anac-
tana-

ő utolsó végét, a nagy halálát
nem tudnia. De mind az által, mi-
ért hogy kérdél engemet, meg
mondom tenéked. Czac egy ittal
után keltenéked nagy keserves
halált szenvedned: Es a te életöd-
nec iob idejében kel meg halnod.
Mind az által, az napról, és az o-
ráról semmit ne kérdezködgyél:
Mert semmiképpen meg nem
mondom tenéked. Mert az nap
kelet felől való Istenec meg mond
gyác tenéked, az te életednec el-
rendeltötet határát. Es felserken-
vén Sándor álmából, igen meg
somorodéc. Es kezde ott egy vá-
rast rackatnyi, az ő hírére nevé-
re, és nevezte azt Alexandriánac.

MIKEP-

MIKEPPEN SANDOR
meg hódoltatta Egiptust, Sírát,
Tirust, és egész Sido orfágot.

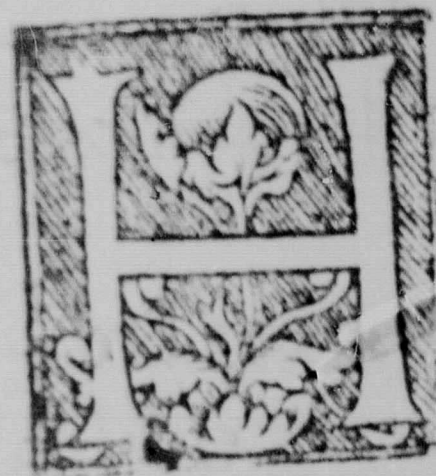
Aluán azonköz-
ben az Egitusbeliec
az Sándornac reá-
ioc való menetelet,
eleyben ki menének
ő neki, és meg hódolának, és őtet
Egiptus orfágában nagy szép tíf-
teslégel be fogadác, Es mikor be-
menne Sándor Egiptusba, találá
egy nagy királi oszlopot, mellyet
máruán kőből ki faragtanac: Es
arra nézuén Sándor, monda: Ki é-
ez az oszlop? Es mondánac ő ne-
ki: Ez az oszlop az Egiptusbeliek-
nec bölcz királyoknac, az Anac-
tana-

ő utolsó végét, a nagy halálát
nem tudnia. De mind az által, mi-
ért hogy kérdél engemet, meg-
mondom tenéked. Czac egy ittal
után keltenéked nagy keserűes
halált szenvedned: Es a te életöd-
nec iob idejében kel meg halnod.
Mind az által, az napról, és az o-
ráról semmit ne kérdezőkődgyél:
Mert semmiképpen meg nem
mondom tenéked. Mert az nap
kelet felől való Istenec meg mond
gyác tenéked, az te életednec el-
rendeltötet határát. Es felserken-
vén Sándor álmából, igen meg-
somorodéc. Es kezde ott egy vá-
rast rackatnyi, az ő hírére nevé-
re, és nevezte azt Alexandriánac.

MIKEP-

MIKEPPEN SANDOR
meg hódolatta Egiptust, Sírát,
Tirust, és egész Sido orfágot.

Aluán azonköz-
ben az Egitusbeliec
az Sándornac reá-
ioc való menetelet,
eleyben kimenének
ő neki, és meg hódolának, és ötet
Egiptus orfágában nagy szép tíf-
tesfégel be fogadác, Es mikor be-
menne Sándor Egiptusba, találá
egy nagy királi oslopor, mellyet
máruán kőből ki faragtának: Es
arra nézuén Sándor, monda: Ké-
ez az oslop? Es mondának ő ne-
ki: Ez az oslop az Egiptusbeliek-
nec bölcz királyoknac, az Anac-
tana-

tanabusnac oflopa. Ezeket bal-
cán Sándor, monda: Az Anac-
tanabus én attyám volt. Es eze-
ket monduán, mindgyárt le bu-
rula a földre, és az oflopot kezdé
czókolgatni.

Ezeknek viánna méne Siriá-
ban. A Siriábeliek kedig erőssen
vinac vala ellene, holot Sándor
népében is sokat el vesse. Onnat
elindúluán, méne Damascus vá-
rosra, és megvévé azt. Az vián
hogy Siriát megvévé, el méne, és
rábortára az Tyrus neuó váras
melet, Holot az Sándor sok nya-
uallýákat, és károkat népében
valla. Mert az Tyrus váras erős
vala, mind hellyel, és mind épi-
löttel.

löttel Erős kőfalokkal meg kerí-
tőtet vala, és minden egyeb épü-
lettel, Terméket betént kedig
inkáb erős vala az hellyel, Mert
vala finte az tenger parttyán,
Ott az Sándor egy igen nagy al-
kormánt állatá az tengeren, az
várasnac kőfalla mellé, hogy sem-
mi rendbeli hajós népec az part-
tra ki ne bálhathatnának, és a part-
ról az tengerre se mehetnének.

Gondolkodic vala azonban
az Sándor, miképpen férhetne
ostrommal a várashoz. Mikoron
kedig Sándor feckút volna ott a
varas alatt egy nyihány napigla,
azonközben kezdénec meg bú-
kúlni. Mindgyárt Sándor leuclet

irata az Sidóknac papi fejedele-
mléhez, kinek neue ladelus vala,
inuen ötet, hogy onęki az tábor
fűkségére valo segítséget küld-
ne, és minden pénzre valo muthá-
kat és arukat vi:ótne ki az ő tá-
borára. Annac felőtte ebt is meg
irata, hogy az adót, mellyet az
előt Dariusnac fűzetet, minden
késedelem nélkül mindgyarást
nekie küldgye: Es hogy inkább vá-
lassa az Macedoniabelieknek ba-
rátságokat, hogy nem mint az
Perfiabeliekét.

Ezeket az leuélből megert-
uén a Sidóknac papi fejedelem,
eképpen felele az leuél véuőknek:
Igaz hitem berént módóm, hogy
én az

HISTORIATA.

meg vételéhez. Épite annacoka.
ért Sándor az tengeren igen na-
gy alkotmányt hajókból, mellyet
baz vas matskát tarttyác vala.
Az hajókra fellyül olly nagy ma-
gos alkotmányt építete, hogy az
várasnac ő kőfalainál, és minden
egyeb tornyainál magasb vala.
Sándor kedig fegyuerében fel öl-
tözűen, fel mēne az nagy magas
alkotmányra, czac ő maga, és pa-
ranczola mind az egész seregnek,
hogy ~~fiadalhoz~~ mind f. l. készülne-
nek: Es mihelyt látnác, hogy ő be-
megyen az városban, egyfers
mind ostromnac mennénec az
váras kőfalánac. Ott az Sándor
az vas matskákat fel federuén,

E

állatà

állatà az nagy alkotmányt az vá-
rasnackò fallai mellé. Sándor ke-
dig mikoron fen állana az alkot-
mánna ceteien, vgréc el be mind
gyarást az városban, à melly a-
ránt álvala az Balaam, à varas-
beli népnek fejedelmé, Es mind-
gyarást feláluán az Sándor, ro-
lan az Balaamra az ő fygue-
recl, és mindgyart meg őlé az
Balaamoch.

Latuán az Macedoniabeliec,
és à töb Görögec, hogy Sándor
be beket volna à városban, kez-
dénec leg ottan az ostromon à
kòfalra fel menni, ki laytorián, és
ki mint mehet vala. Az Tyrus
várasbeliec kedig annyira meg
rette-

rettenénec az ő fejedelmökneç
az Balaamnac hertelen halálán,
hogy semmiképpen az Görögök
nec ellenec nem áthatnac vala. Es
eképpen à vára st meg vòuén,
mindene stól földre le rontatà. Es
onnat siet vala fel menni Ierusa-
lemre.

MIKÉPPEN FOGAT-
tác à Sidóc Sándort az An-
gyalnac intésséből.

AZ Iadelus, az Sidók
nac papi feyedelem,
mikor meg hallot-
ta volna, hogy Sán-
dor menne Ierusa-
lemre, igen meg iyede rayta. És
őbuc gyűytuén az Sidókat, har-
mad na-

NAGY SANDORNAC

mad napig valo böyter hagyà
nekic, és könyörgéssőknek, és ál-
dozatokra, hogy az Istent segít-
ségül hinác paranczola. Azon é-
yel az áldozat után, az Istennek
Angyala meg jelenéc neki est
monduán. Ne fély semmit, Ha-
nem mindgyarást az várasnac v-
tzaít tífutaf meg, és az várasnac
kapuiát nyíllac meg, és mind az
várasbeli nép mennyen ki à vá-
rasbólép tífuta feier ruhákban fel
öltezuén: Temagad kedig, és te
veled egyút à töb papoc, à tú lép
tífuta feier papi öltetőkben fel
öltezuén mennyetec eleyben az
Sándornac: Mert búklég ő neki
tú raytatoc is birodalmot venni,
ki mind

HISTORIATA.

az Istennek neuét, à mellyet látot
vala, imádà. À Sidóc mindgyá-
rást egybers mind kezdéc köfen-
teni az Sándort, és nagy felbóual
kezdenec kiáltani, est monduán:
Éllyen, éllyen az hatalmas Sán-
dor, Éllyen győzedelmessül: Éllyen
győshetretlennül, és minden föl-
di feiedelmeknek felötte fel magaf
taltasséc, és dieziretesb legyen.

Ezeket látuan à Siriabeli ki-
rályoc, kic vele valánac, igen czu-
dalkozuan ő közötec zugolód-
nac vala. Egy az feiedelmec köz-
zúl, kinec Parmenio neue vala,
kerde à Sándort monduán: Te
hatalmas feiedelem Sándor. Mi
dolog ez, hogy mikor minden

népec tengked tērdet feiet hay-
tanánac, te még is imádád, tēr-
det feiet haytuán, az Sidóknac
feiedelmét? Kinec Sándor felele és
monda. Nem est é papot imád-
tam én, hanem aſt az Iſtent, ki-
nec papſágát az à papviſſeli. Mert
ennec abrázattyában és ólkőze-
tiben láttam én meg aſt az Iſ-
tent, még Macedoniában mikor
vólnéc, Es gondolkoduán róla
magamban, miképpen haythat-
nám én az én birodalmom alá az
egész Aſiát. Annac okaért vélem,
hogy Iſtennec ſegi ſége velem lé-
nén, Darius Czáfart meg győ-
zem, és az Perſiabelieknek ő ha-
talmokat, és wraſágokat el rontó,
Es vala-

Es valamellyeket én az én ſíuem-
ben el gondoltam, hogy minde-
neket meg ſereſhetec iól hiſem.

Es ezeket ſóluán az ő népei-
nec, be mēne az papockal Ierufa-
lemnec varoſsában, és à templó-
ban is, mellyet à bőkz Salomon
rackator vala. Es à papoknac mu-
togatáſſoc ſerént ſido módra ál-
dozator tōn az Iſtennec, Es à pa-
piſeiedelem eleybe viue ő neki az
az Daniel propheta iráſát, mel-
lyben meg vala iruán, hogy egy
à Görögök közzül támadna, ki à
Perſiabelieknek birodalmokat, és
hatalmokat el rontana (Lald
meg Daniel, 8 cap.

Sándor pediglen ő magára
Es magya-

magyarázván az propheta írás-
 sat, igen örül vala, Es mindgyá-
 rast az papi fejedelemnec, és mind
 a több papoknac nagy soc drága
 ajándékokat obtogatá. Es igé-
 re est nekic, hogy valami kérést
 őtől kéréne, meg adna azt ő
 nekic. Az papi fejedelem monda:
 Engőtettes meg minékűnc, ho-
 gy a mi attyainknac és eleinknec
 törvényekkel ellyűnc, és hert esen
 deiglen adó nélkül legyűnc. Es
 Sándor mindeneket meg engő-
 de ő nekic, Ennec vránna est is
 kére az papi fejedelem az Sándor
 tól, Hogy a föld, kic Mediábá,
 és Babiloniában vólnánac, az fi-
 dőknac bockot törvényekkel sa-
 badon

Nagy Sándor
 Nagy Sándor

Nagy Sándor
 Nagy Sándor
 Nagy Sándor

Handwritten scribbles and loops at the top of the left page.

Handwritten letters, possibly "A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z".

Handwritten letters, possibly "A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z".

Handwritten letters, possibly "A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z".

Handwritten letters, possibly "A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z".

Handwritten scribbles and loops at the top of the right page.

Handwritten letters, possibly "A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z".

Handwritten letters, possibly "A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z".

Handwritten letters, possibly "A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z".

Handwritten letters, possibly "A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z".

Nagy Sándor és
néje Hipoxiaja
Mellyben
adott az ő

Síj és magaviselet
az ő kiterjed

ABCDEFGH

MIKÉPPEN SANDOR

olvasztatta el az Darius Czár le-
velét az ő vitézi előtt.

Liatánac azonköz
ben az Darius Czár
kõveti az Sándorhoz, Es eleybe
vitéc õ nekie az Da

rius levelét, mind a több aiándékoc
kal egyetemben, Sándor kedig a
levelét mind az egész tereg előtt el
olvasztatá. Es az levelét halván az
Sándor vitézi, igen meg hábo-
rodánac rayta.

Ezt látván a Sándor, monda
nekic: Vitézim és én jó társam,
Miert háborodis meg a tû füve-
tec, az Darius levelét halván?

F

N.m

Nem tudgyátokké, hogy a melly
 ebec sokat vátnac, nem igen
 soktanac azoc meg marni. Én ke-
 dig elhittem, hogy ez leuel iga-
 zatól egy rézből, tudni ille, a
 kincznec soksága felől, mellyet
 mond az Darius Perfiaban és ő
 nála lenni. Es azokaért búkség
 minckünc ezért vitcz képpen ő
 vñlec meg vinunc. Es ezeket
 monduán, paranczola az ő vitcz-
 zinec, hogy az Darius követit
 meg fogná, és őket fel akasztá-
 ná.

A követec kedig nagy fel só-
 ual kezdénec kiáltani, és mond-
 uán: Hatalmas király Sándor,
 Miczoda vétkünc vagyon mi
 nekünc,

nekünc, hogy a mi feiedelmünk
 ért kel minckünc meg halnunc?
 Felele Sándor, és monda ő nekic:
 A tú feiedelmötök nec irássa kén-
 berit engemet erre, hogy így
 czelekögyem tú veletec, a ki túc-
 ket az latorhoz nem bandt kül-
 deni. Felelénec a követec, mond-
 uán: A mi feiedelmünc írta eze-
 ket tencked, Mert az te nagy
 vóltodat, és hatalmasságodat an-
 nyira meg nem értötte. Ezért
 boczás el minket, Mert mi beűel-
 lyűc meg ő neki a te nagy dü-
 szőségödet.

Ennec okaért Sándor el bö-
 czattá őket, Es lakodalomban hi-
 uatá az után őket. Mikoron im-

már az lakodolomban volnának,
mondának a követec Sándornac:
Hatalmas Sándor, Ha te felsé-
gödnecc tetzic, paranczolly az te
Volgaidnac, hogy ezere nyenyec
el mi velűnc, és az Dariuszt mi ő
kezekben adgyuc, Sándor felele-
nekic, és monda: Vigadgyatoc
most azon, hogy itt vltoc, Mert
a tú fejedelmeknek el arulássá-
ra egy ember sem adatic én tölem
nincsecc, Másod napő azért az
Sándor is levelet írata az Darius-
nac, ilyen módon,

A Z N A G Y S Á N D O R

levele, mellyet íratta völt

Darius Czáfárnac,

Sándor

Ándor, Philep ki-
rálynac, és Olimpia
assonnac fia, Az
királyoknak király-
ának, és az napnac
attyának, ki egyenlő képpen fén-
lic az Persiabeli Istenneckel, az
az, Az Dariusnac, Est írta, mond-
ván: Ha az igazságot meg tekint-
tyúc, és esünkbe venni akariuc,
meg láttyc, hogy mi semmit
nem birunc, vgy mint tulaydo-
nunkat, Hanem, valamit birunc,
mind másunnat állot mi reánc.
És mikor minnyáiunknac beren-
czic igen haylando, vgy hogy
gyakorta a kazdagból begénny-
ec legyenec az emberek, Es a vi-
gasság

gasság vián és moroságoc érköz-
 zene az emberekre, És az nagy
 istenlegről gyakorta le vettesse-
 nec: És képpen visfontac változ-
 zec az embereknek szerenczeie:
 Nem ille azért valakihöz, hogy
 ha ő jó szerenczeben, és nagy ri-
 zességekben vagyon, hogy annyé-
 ra el hídgye magát, hogy nálá-
 nál aláb valókat mind meg vial-
 lyon. Mert gyakorta az alá való
 fel magasztaltatic, és az nagy feie-
 delem mind az földig meg gya-
 laltatic. Éktelen dolog és vndok-
 ság ez azért, á mit te, ilyen nagy
 hatalmas feiedelem, mint az em-
 berektől láttatol lenni, ennekem
 küldödnec és alazatosnac illyenc-
 ket vé-

ket végözned és izenned. Te ha-
 sonlatos vagy az naphoz, és az
 Istennektől adatot felekben az
 Persiabeli Istennekel mondod
 hogy vlt: De miért hogy az Iste-
 nec halhattalanoc, az halando em-
 berekkel nem igen társolkodnac.
 Én bizonyára hogy halondó va-
 gyoc, és úgy megyec te reád,
 mint halando emberrel meg vini.
 Te kedig, ki igen nagy és felsé-
 ges vagy, és akarod magadat
 mondani úgy mint halhattatlan-
 nac, mikoron én velem meg kez-
 des vinya, ha engemet meg gyö-
 zendes is, semmi dicziretet eucl
 magadnac nem nyerés, Mert egy
 kisdet embert bír meg. De hogy
 ha én

ha én tégedet meg győztem, en-
nekem nagy tisztességemre és di-
cziretemre lehen, hogy ilyen na-
gy hatalmas fejedelmén győze-
delmet vőttem. Es művel hogy
mondád, az Perfiát loc arannyal
és kéncczel bűvelkődni, Fel ger-
ieszd a mi bűvűnket, és meg vi-
damitál minket a mi crónkben,
hogy virgységűnkel állt a kénccz-
et miénk tehesűc, és a segény-
séget, mellyben minket lenni
monda, rólunc el vethesűc. Ho-
gy ennekem az aiándékokat kül-
ted: azokkal bizonynyal iouendő-
ket meg iouendőlél. Mert az lap-
tárnac kereglégén értem, hogy
az egész földnek az én birodalmő
ala kel

ala kel ióni. A másodíc aiándékő
est értem, Hogy mindē királyoc
és ez földi fejedelmec én előttem
meg haiolnac. Te kedig, ki ilyen
nagy és hatalmas vagy, immár
beadtad ennekem adódat, mi-
koron ez aiándékokat, kiknek il-
lyen nagy méltóságoc vagyon,
te tőled el vőttem.

Mikoron ez levelet meg ira-
tatta volna Sándor, hiuata hozzá
ia az Darius Czászárnac kőuetit,
és őket szép aiándékockal meg a-
iándékozuán, az levelet kezekbe
adta, Es el boczátá őket. A kőue-
tec kedig visla menénec Darius-
hos. Ezeknek vtánna Sándor se-
regét el indituán, kezdé menni az

Darius lakohelye felé Persiában.
Darius azonközben el olvasván
az Sándor leuelét, igen meg ha-
borodék Irata annak ockaért az
ő folgainac ekeppen.

DARIUS CZÁSÁR
leuele, mellyetirt folgainac Primus-
nac és Antiochusnac, az ő ő fol-
gainac, a Sándor leueléből
okot véuén.

Királyoknac királ-
lyá, az Darius Czá-
sár, Primusnac és
Antiochusnac, kö-
fenetit iria, és ebt paranczollya:

Hallottuc, hogy az Sándor,
az Philep királynac fia, meg bo-
londulván keuelységnec miatta,
Asiában be iöt, És őtet nagy loc
bépség-

bépségtől me-
okaért erőssen
czollyuc, hogy iö
fereggel, és minc
kel, őbuc gyúluc
gyermec ellen fel tamadni ne ke-
setec: Hanem rea menuén, őtet
meg fogiátoc, és én előmbc hoz-
zátoc, hogy őtet ostorral meg ver-
uén, fel öltöztessém bársonban,
és vissza küldgyem őtet az ő an-
nyánac, az Olimpia asbonnac.

El olvasván azért az Darius
folgai ez leuelét, ekeppen iránac
feleletet az Dariusnac.

PRIMVS NAC ÉS AN-
tiochusnac leuele, mellyben felelnc
Darius Czásárnac, az ő wrok-
nac leuelére.

Minden

n királyoknac
nyánac, Az na-
hatalmas feie-
lemnec, az Dari-
us Czáfárnac, Pri-

us és Antiochus bolgálattyo-
kat aianlyac,

Te felfégődnec est adgyuc-
tuttára, hogy a gyermek Sándor,
a mint felféged nevezzi, az mi
országunkat igen el pusztította. Mi
nagy sokasággal fel gyűlekőz-
tünk, ellene viunc vala: De ők ha-
talmasbac lévén minálunknál,
mi meg futamánk előtt, és alig
baladánk és menekődnék ki az ő
fegyveres vitézinek kezekből. Mi
annac okaért, kiket mondotoc

az tő

az tő birodalmatoknac segít-
nec lenni, Te felfégődnec aláz-
tos képpen könyörgőnc, hogy
felféged minékűnc legyen segít-
séggel.

Es mikor 'Darius ez levelet
meg oluasta volna, Azomba iőnc
más követ is, ki meg monda Da-
riusnac, hogy az Sándor kezel
iőt volna, és az Siragma neuő
folyó víz mellett tábor iártatot
vólnc, Ezeket halván az Darius
Czáfár, ismet levelet ira az Sán-
dornac,

DARIVSNAC MÁSOD-
dic levele az nagy Sándorhoz, és mi-
képpen Darius Czáfár küldötte
Sándornac az mákor.

Minden

Minden királyok-
nac királlyá, és W-
raknac wra, az ha-
talmas Darius Czá-
sár.

Sándornac, az őolgaiánac
est paranczollja.

Mind e feles világon hires és
dicziretes az Dariusnac neue. Te-
kedig miképpen merttel által iő-
ni ennyi folyó vizeken, hegye-
ken, és tengereken, és az én cr-
ságomnac birodalmán ellen fel tá-
madni? Nagy diczir tedre, és
tűstességedre volna ez is neked,
hogy ha én engedelmem és aka-
ratom nélkül Macedoniát birhat-
nád, és wralkodhatnál benne.
Iob

Iob volna teneked, hogy ez
sac gonos czelekedetedet meg-
bánád bánád, és meg tērnél
abból, hogy nem mint az én ha-
ragomat, és bossuallásomat reád
várnád, Mert az 'én wraśágom
és hatalmam annyi, hogy az nél-
kül az föld vgyan őzuegynec, és
pusztánac mondhatnéc lenni. An-
nac okaért tēry meg à te földöd-
be, mincc előtte az én bossu ál-
lásra valo haragom az te feiedre
bályon. Es hogy mi nagy crön-
ket és dúczslegűnket meg ismer-
ied, ielenttyűc teneked az mák-
nac sockaságán, mellyet ez fak-
ban te hozzád külttem, Látod a-
zokaért, ha est e mákot egyen-
ként meg

nt meg vámlálhatod, Tudgy
d bizonynyal, hogy az én ne
pemne is sokaságát meg váml
álhatod. Hogy ha meg nem
vámlálhatandod, tery meg a t
földödbe, és f.letközél el a z t
elebbi czöckedetidröl. Meri váml
álhattatulan az én fegyueres és
hadakozo népem, Es ez vián ef
fclét ne czeleködgyél.

Mikoron ezokaért el iuttot
tac volna az Darius köucti Sán
dorhoz, cleyben viucc Sándor
nac az Darius leuelét, és a fakbe
makot. Mindgyarást kedig hogy
az leuelét el o'ualá, nyula be a
fakban, és ki vén az makban, és
fakban téuén, kez.é rágn, és ebe
mondgya.

EPIITAPHIUM

Melyet ama híres
OLIMPIA ASSZONNAK
Királyoké királya trakt
tra világ bíró, ~~...~~

NASY SÁNDORNAC
Antipáser meg etet
róvet egyfegyeny se,
geny. melynek neve
ugyan fah emet is
KASY SÁNDOR

Hogy Sándor minél előbb fejedelmét
 és minden dolgaiban igaz ítéletűt
 válassza, és regentén nevének jó szerencséjéért
 az őt befutottak, neki ilyen seggőt.
 Mikorát? Is ebben mit orbe írtet
 Eszközök: a pálosak között adták
 Mindegyikben megparancsolták
 Hogy legyen nagy. Sándor mindegyikből
 De most négy: Tücsök, ez a legkevesebb
 Hogy fogja mindegyik a Paraszta ágon
 De már a föld alatt felbukkan a föld
 Kiemelt mindegyik a tulipánok között
 A Ha ki tudja néki, hogy melyik a föld
 Es ha a föld alatt felbukkan a föld
 De a föld alatt felbukkan a föld
 Végül a föld alatt felbukkan a föld

zonnnyal, hogy nem sok idő mu-
 uán sok jó vitézzimmel te reád si-
 etec, és eljővec. Imé mostan az
 te mákod helyében küldőc én te-
 neked borsat, hogy esedben ve-
 gyed, hogy az máknac sokaságát
 ez keués borsnac erőssége fellyül
 haladgya. Ez leuelet Sándor, és
 a borsat ada az Darius kőueti-
 nec, Es meg aiándékozuán őket
 el boczáta őket.

MIKÉPPEN SÁNDOR

vissza menűen Macedoniában, meg-
 vertte Amontast, az Darius
 Czásár fejedelmét.

Elindítván seregét
 az Sándor, kezdé
 vissza menni Mace-
 doniában az Persi-

ból. Az vődöben egy haralmanac fényc akoron el vesse, és na
 wt, kinec neuc vala Amonthas, akara nézni ennyi nagy véro
 Darius hadanac fő hadnagya. Aást. De végözetre kezdenecc a
 rabiaban nagy erővellett al vala Persiabeliec felől bántalan sockan
 az Sándor ellen. Ez Amonthas el hullanyia. Ezt mikor meg látta
 mikor hallotta volna az Sándor volna az Darius hadnagya. an-
 nac arra valo menetelét lönni, nac a hadnac a feiedelme, hátac
 nagy erős és bántalen sereget in. aduán meg futaméc, és nem so-
 dituán, ellene támadá Sándor. kad magával czac alig ballada el.
 nac, és viadalt kezdé ő vele. Az Olly nagy gyorsasággal méne
 viadal kedig reggel el kezdettéc, az Darius hoz, hogy még ott cré
 és napnyugatkorig erőssen tartá. Darius elöt a követeke, kic Sán-
 De mind azon által el nem végö- dortól vissza tettec vala: És az Da-
 tetéc, Hanem harmad napiglan rius Czáfár az Sándor leuelét még
 nagy veszedelmes hartzot egy kezében tarttya vala, és kérdezi
 más ellen tartánac. vala, mit művelt volna Sándor
 az máknac, a mellyet neki kül-
 det vólt. Az követecc felelénec és

Ezokaért olly nagy hartz, és
 erős vőközetec lön, hogy az nap-

NAGY SANDORNAC

ondánac Dariusnac: A fákbold
ai véuén, fáiába vette benne, és
meg ráguán, monda: Iól lehet
hogy sockan vadnac, De min-
nyáian erőtlenecc és igen lágyac.

Darius is vén az borsban fái-
ában, mellyet Sándor önéki kül-
döt vala. És mikor ráгна, fel fo-
hátkodéc, est monduán: Keue-
sen vadnac az Sándor vitęzi, de
igen erősséc, mint ez é bors meg
icenti. Alig talál ellene állhatókat
egész ez világon. Azomban meg
fólala az Amonthasis, és monda:
Égy vagyon wram, hogy keue-
sen vadnac az Sándor vitęzi, de
igen erősséc, kie az én soc vitęzi-
met mind meg öléc: kik nec kezek

HISTORIAI

ból én magam is alig szabadul
meg.

Sándor kedig mind az által,
nem keüellyedéc abból, hogy
ilyen győzedelmes lón. Mert ő
egyenlőképpen mind a Persiabe-
lieket, és Macedoniabelieket egy-
aránt el temeteté, kie az hartzon
és a viadalban el hüllattanac vala.

MIKÉPPEN MENT
Sándor Ciliciában és Asiában, holott
az öldölt nép között sereget
gyűjtet magánac.

Zeknec vitánna iu-
ta Sándor Cilicia-
ban, és Saninia-
ban, holott ő nekie
soc várasoc híreket
aduán, mind meg öldölánac.

G

Es
vitęz

ez tartományban az hódol-
p közül gyűlte az ő serege mel-
tizenhet ezer válagatot legé-
nyeket, és vitézeket. Ciliciából
méne Sniniában, Melly minden
ellenkődés nélkül ő neki meg hól-
dola. Onnat méne az Taurus ne-
vű nagy magas hegyre, És el be-
méne az Prospolis nevű váras-
ban. Onnat is el menuén, méne
be Asion, És azokat meg hól-
dotlatuán, méne az Phrigiában:
és be menuén ott az Napnac ra-
katot kápolnában, holot áldoza-
tokat tőn, Es onnat elindulván,
intá be Macedoniában, Es találá
az ő anyját, hogy immár az be-
teglégből meg könyecbedet vala.

Es bóla

Es bóla az annyáual, az Olim-
pia asionnyal egy nyihány na-
pon, nagy soc külömb külömb
féle dolgokról.

MIKÉPPEN SÁNDOR
kiteruén Macedoniából, ismer-
ment Perfiára,

Íssontac ki indul-
ván Sándor Mace-
doniából, ezde mé-
ni az Perlia felé, És
tábort iártattà a hel-
lyen, melly Abdironnac hivatat-
tic vala. Az várasnac népe az ka-
pukat bezára minden felől. Ezt
látuán az Sándor, igen meg ha-
raguéc, és paranczolà vitézinek,
hogy az váraft fel gyuytanác. A
vitézec

G s

NAGY SANDORNAC

vitézec kedig az várasra rohan-
uán, tröffen kezdéc ostromlani.

Az városbeliec, mikor láttác
vólna, hogy ellene nem álhatná-
nac az ellenfégnec, az nagy loc-
kasságánac, kezdénec kiálani, és
monduán: Hatalmas király, Sán-
dor, Nem azért zártác be az vá-
rosnac kapuit, hogy te f. l. fégné-
nec ellene álhatnánk, De az Da-
rius Czászártól való feltűnkben:
Ki és meg haluán, hogy téged
be boczáttunc, reánk küldene sol-
gait, kic minket mindenestől fog-
va elpusztítanának.

Felele nekic Sándor, és mon-
da: Nissátoc meg a várasnac ka-
puit, ha akartoc meg menekődni
az fegy-

HISTORIAIA.

az fegyveresektől. Es mikor az
Dariusfal véget vetec, mindene-
ről többet főloc akkor ostan v-
letec, Ezeket haluán az városb-
népec, mindgyarást meg nyitác
az várasnac kapuit.

Onnat mēne à Senis neuő
follyo víz mellé, holott az Sán-
dor népére nagy ehfégnélla. Zu-
golódnac vala ezok-
zec monduan: A m-
gyatkoznac erde
Es Sádor bízta
Vitézec, tū er-
ig az hadnac
együtt benne-
nektec az
kétfégnben

NAGYSANDORNAC

radástokról. Nem de ha élhettem
testetekben, nem elég louakat ta-
lunké? Hogy ha kedig testünk-
n meg halunc, semmit nem
asznál minckunc az louaknac
focakága. Sieffunc azért olly hel-
lyekre iatni, holot mind magunk
nac, és mind louainknac elég ele-
dele találhassunc.

ÉPPEN MENT

ebas várasra, és mint
ast és el rontotta.

ret el menuén
ndor, iuta az
shoz, melly ne
tic Thebas.
Es monda
lakòknac:

HISTORIAIA

gyatoc ennekem ott
agatott hadra valo les
kie fegyuerben fel ölté
kem segítségömre én ve.
yenne az hadban. Ezeket ha
az várasbeliec, bezárác az vár.
nac kapuit: Es ő közzülec tíz eze-
ten fel fegyuerközüén, az fokok-
ra fel oßlának, és nagy fel búval
kezdenec kiáltani: Sándor, Ha el
nem mégy mi tölunc, mind re-
magadt, és mind népedet rútúl
meg veriúc.

Ezeket haluán az Sándor mo-
blyoguán est monda Tú Thebas
várasbeliec, Igen hiressec vattoc
az tú erősségtokról: Be zártát-
oc az várasnac kapuit, és est

SANDORNAC

atoc, hogy meg vitoc én
z erős és hadakozo em-
kőfal meget belől su-
nem az mezőben em-
odon meg vchőzic és viu az
féggel:

Mikoron ezeket meg mon-
dotta volna, paranczola négy
ezer kéz iyassoknac, hogy az vá-
rast mind környűl vennéc, és az
kőfalokra fel háguán laytrákon
mérget nyilackal mindent meg
ölnénec. Paranczola vfontas
más két ezer louagnac, hogy az
várásnac fundamentomát meg
ronttanác. Ismet hagyá ezer gya-
logoknac, hogy az várás kapuit
tüzet vennénec, és felgyatánác az
kapuk.

nec így kell lenni, és semmiképpé
el nem múlhatic.

Es történyéc egy nyihány
nap után, hogy az Sándor meg
haraguéc az Straxagonasra, és ö-
tet az feiedelemségről le veté. Stra-
xagonas kedig elméne az Athe-
nasbeliekhöz, holot az Sándor fe-
lől mindenekről írva panaszkod-
dec. Az Athenasbeliecc ezeket hal-
uán, igen meg haraguánac, és
mondgyác vala, Hogy ők az Sán-
dorral gonosúl czelekednénecc,
hogy ha az Straxagonast az tizt-
ben helyére nem állatna.

MIKÉPPEN IRT SÁN-
dor az Athenasbelieknek, Es mi-
képpen ment őmagais Athe-
nasban.

Sándor seregét el i-
 dituán, kezdé mén-
 Athenás város felé.
 És mikor meg hal-
 lotta volna, a mi
 az Athenásbeliec ő felőle bólna-
 vala, leudletira önekice eképpeng.
 Sándor, Philep királynac, és
 Olimpia asszonnac fia, az Athe-
 nasbelieknek est iria, és paran-
 czollya, Mince viánna az én at-
 tyám meg holt, az birodalom
 baltot én reám. Alá mentem én
 mind egész napnyugatig, holot
 minden lakozó népec az én biro-
 dalmam alá meg hódóluán, ad-
 ták magokat, Romától fogva,
 mind egész az nap nyugati tenge-
 riglen.

riglen. Nemelylec minket béké-
 uel be fogattac, és nemelyleket
 haddal hódóltattunc meg, És a
 kik nem akarták minckünc béké-
 nel engődni. és mi hozzánk hód-
 olni, az ő lakohellyeket tellyes-
 séggel el pusztítottuc. Mostan ko-
 dig hogy ki iőuenc az Macedo-
 niából, és az egész Affricán által
 iőuenc, az Thebas városbeliec
 kezdenec ellenűnc tuszkodni, és
 a mi birodalmunkat meg viálni,
 kiknek az ő kevélségöket mind
 az földig meg aláftuc. Tűnckitec
 kedig Athenasbelieknek est uom,
 hogy minden késedelem nélkül
 küldgyétec én hozám riz bölcz
 philosophusokat, kikkel való be-

Béllésben én is gyakorlyam magamat. Ezekből meg válna egyebet nem kéreć tú töleć, hanem ebe kéuánom, hogy engemet, mint wratokat, és királytokat féllýéć, és tífelýéć. Hogy ha az én paranczolatomnac, és birodalmomnac nem akartoc engedni, fűk, fég, hogy tú erősbec legyetec minálunknál, És az erősbeknec az tú birodalmatoc alá iutni.

Eloquaśuán az Athenásbelíec ez leuelet, kezdénec külömb külömb képpen kiáltani. Az Eufculus neuó bölcz Philosophus feláluán a sokaság közet, monda, Hogy semmiképpen nem kel engödni az Sandor beűedénec. A

köűfég

köűfég kedig őűse gyűluén, köűnyörge az Demostenes philosophnac, hogy őűkicadna ió tanáczor, és valami őűki tetzenéc, íelentené meg tanáczában.

Demostenes ezokaért feláluán, az népet le czendefíté, és így bűla: Attyámfiak, polgár társaim, halgassátoc meg beűűel az én beűűedime, és vegyetec iól eűetekbe: Ha vűlíteć, hogy az Sándornac hatalmat meg gyűűhetíteć, viatoc megy vűle, és az ő beűűediuel semmit ne gondolyatoc: Ha eléűtelennec íűmeríteć erre magatokat, Engegyetec az ő hatalmának. Mert eűe iól tudgyátoc, a mint hallottuc az mi eleűnk-

H 4

tól, az

tól, az Sennes király iól lehet erős és hatalmas volt, és foc győzedelmekkel járt, mind az által gyakorta foc kárt vallot.

Ez kedig a Sándor foc fántalan hadat viselt, mellyekből mindenkoron győzedelmekkel iót meg. Lám az Tyrus városbeli erősség valának, és mindenféle hadakozásban bölczec: de mit használt ő nekik az ő sokságoc és erősségoc? Az Thebas városbeli az hadakozáshoz való dolgokban minden képpen bölczec valának, kik és kiknek városoc az viadalnak mesterfégével ékösök valának. De mit használt ő nekik az ő bölczeségoc, és az hadakozásban való

való nagy erejoc? Nem értette ké, hogy fántalan foc városoc, kikre elment az Sándor, minden viadal nélkül, és ellenkőzés nélkül, az ő hatalmának engedelmec? És hogy az Straxagonast az ő től meg főtotta? Iól művelte: Mert Straxagonas cőt büneiért meg érdemlőtte. Mert halottuc és cőtűc az Sándort bölcz és cős ember nec lenni. Bűntől en azért az Straxagonast tőléből ki nem vettőtte.

Az városbeli egyenlő akaratall kezdéc diczirni az Demofthenes tanácsát. Es el végzűc őmagokban, küldénec az Sándornac egy arany koronát, melyben

lyben más felőz font tüzra arany vala. Es ez mellet az követekeiöl egyetemben az adót is be küldéc nekik: De a böl. zec közzül egyet sem küldénec. Az követec azért el viúéc Sándornac az aiándékor, és az adót. Es meg érté Sándor az Eufculafnac tanáczát, ki mondgya vala, hogy az Sándornac ne engödnénec. Az Demosthenes tanáczát is meg érté, ki abba monda, hogy Sándornac ellene ne állyanac: és ira önekic leuelet ilyen módou.

SÁNDORNAC LEVE-
le az Athenás városbeliekekhez.

Sándor, Philep király-
nac, és Olimpia affon-
nac fia,

nac fia, az Athenásbelieknec este-
ria.

Miglen az Görögök nec ha-
talmasságoc ala nem haytom
az pogán népeket, addig az
király neuet semmiképpen fel né-
vésem. Én nem akartam népem-
mel az tú váraftokban be menni,
hanem czac egy nyihány ferfiu
vitczimmel, a kic én velem vad-
nac: Mert semmi kétségben nem
akartunc túteket hozni. Tú ke-
dig én ellenem mást gondoltatoc.
Bizonságim ennékem az Isten-
nec, hogy ha valamellyitec én el-
lenem fel támadot volna, meg-
értötte volna az én d'ellenevalo
haragomat. Irram vala én tú
néktec,

NAGY SÁNDORNAC

nęktec, hogy uez bęlkzket kęl-
denętec, Mind az általu én pa-
ranczolatomat fęletec mellęl bo-
czáttatoc el, nem tuduán az Sán-
dornac hatalmát. Iő lehet, hogy
ezért méltán érdemlenętec vala-
eknec. Az várasbeliec semmi-
mit: mind az által minden vétke-
nem gondoluán az ő paranczo-
tęket meg engędgyęc tę nęktec.
latyaua, est mondgyc vala egy
Legyętec iő fęuel czokaert, es vi-
masnac: Nem vagyunc mę olly
gyazator, Mert semmi nehęlleg.
erętlęc, es assonember fęu-
tec nem lęben nęktec mi tę-
ec, mint az Athenásbeliec, kie-
lęc, ezért, hogy az Demosthe-
nes tanáczanac engęttętec.

Ezket el oluasuán az Athe-
násbeliec, igen nagy öręmben
lęc.

MINT IÁRT SÁNDOR
az Lacedemonbelieckel.

Onnęc

HISTORIAIA.

Onnęc el indíuán
Sándor seregę, kez-
de iutni az Lacede-
mon váras felę: es
izene a várasbeli-
Az várasbeliec semmi-
nem gondoluán az ő paranczo-
latyaua, est mondgyc vala egy
Nem vagyunc mę olly
assonember fęu-
Athenásbeliec, kie-
Sán-
dortó. Mutassac meg a mi viręz-
segęnket ő ellęc ember módra.
Es ezeket morluán, az váras ka-
puit bezárac, es az várákra o-
boluán, őrzic vala az várast. So-
kan ő közzęc hęc. ban be fal-
lęc.

NAGY SÁNDORNAC.

lánac, és az tengeren Sándornac
elgyben menénc.

Ezeket mikor meg értette
vólna az Sándor, leuelet irata ö-
nekicc ez képpen:

A Z S Á N D O R N A C
leuele, mellyet irt az Lacedemon-
belieknek.

Ándor, Philep ki-
tálynac, és Olin pia-
abonnac fia: A La-
cedemonbelieknek
est paranczollya.
Est e tanácsot adó

én tőnktec, hogy az biwféget,
mellyet az tő elietőktől vőttétec,
éppen meg tarczatoc, A mellyet
nem fokharoc, arra kezetőket se
nyuytatoc. Hogy ha kérékődni
és dűczek-

HISTORIAIA.

dűczekődni akartoc a tő erőf-
főgtőckel, vgy vitczkődgyetec,
meltő tőbrességet vegyetecc mi tő-
linc. Ezokaért erőssen paranczol-
lyuc tő nektec, hogy hajótokból
ki bállyatoc, mīccelőtte a tőz tőtul
is kénberitsen tőc ket ki bállani,
és vgrándozi belőlc. Ha est nem
akarintoc műuelnie, tő magato-
kat bűntőffétec oltán, mikor Sán-
dor tőc ket meg kezd győzni.

El oluafuán e leuelet az Lacede-
monbeliec, igen meg haraguá-
nac, És kezdénec a viadalhoz erőf-
sen kőbűlnie, Sándor az váraft se-
reggel kőrnnyűl vőuén, reuene-
tessen kez le, ostromlania, És az
kőfalockra laytrakon fel háguán
kezdéc

kezdec a városbelieket a fok-
nyakra tőre le hanyi: Kic köt-
zúl sockan meg halánac, és fo-
lán halálra sebesedénec.

Más felől el küldé Sándor,
a haiókat tűzzel meg gyuytatá.
A meg gyuladot haióc, a fenyny
viásnac miatta rettenetessen meg
egénec a tengeren.

Azonközben a várašt meg
vőucc. És a kic az városban meg
marattanac vala egészégben, e
nagy veszedelmét az várasnac lát-
uán, ki menénec az városból, és
az Sándornac lábai előtt le burúl
uán, könyöregnec vala neki,
hogy tellyességgel rabfagra ne
juttatna őket. Felde neki Sán-
dor, és

HISTORIAIA.

dor, és monda: Békösséggel iöt-
tem tő hozzáto, és békével nem
akarátoc be fogadni. Haióitoc
az vízen mind meg égtec, és az
váras néptől is meg fosztatot. Né
mondámé tünętec, hogy ki ne
nyuyczátoc az magasságra a tő
kezetöket, a mellyeket ingyen
sem illethettec. Mert a ki magas-
ságra akar fel hágni, és nincz e-
reie az kaposkodásra, az magas
bellyről igen nagyot esic. Vége-
zetre, ha vgyan iól meg teként-
tyúc, tő vgy czeleköttec mint
vitęzec: de a tő reménységtec tő-
teket meg czalt. Mert nem álhat-
tatoc ellenec az én fegyveresim-
nec. És ezeket bölúan örekiec,

örök szabadlágot engede nekiet.

MIKÉPPEN MENT

Sándor ismeg a Persia felé valo né-

pöckre: Mellyet Darius meg

haluán. igen meg iyede

rayta.

Nóét el indítuán
seregét az Sándor,
kezde menni az Ci
liciánac határi felé,
foc külömb külö-
mb fele nemzetsegöken, Dari-
us Czászár mikor meg hallotta
vólna, hogy Sándor ismet Persi-
ára menne, igen meg iyede ray-
ta, Es mindgyárást ösue gyútuén
az ő fő fő népeit, tanácsot kez-
de velec tartani, est monduán:
Amint látom, ez Sándor valahól

jár,

jár, mindeműt győzedelemm.

jár, Es az ő hire neue neuköd

En kedig vélem vala ötet lön

valamni hituán latornac, ki mint

egy toluay az erőtlé tartomány-

okat meg vitatna. Ő kedig viaf-

kodig mint ember: és mint király

mindenűt fel magasztaltatic, Es az

ő hire neue mindenben örögbe-

dic. Küldöttem én ő neki olly

aiándékokat, kikkel gyermeki ia-

tékokat tanólna: De az, a kit én

tanyitványomnac mondoc vala

lönni, az ő mesterét látratic mayd

felyűl halladni. Es valahól jár,

Mindenűt jó berentczueliár. Il-

lic azért minékűnc a mű meg ma

radssunkról forgalmatoson gon

I 2

dolkod-

NAGY SANDORNAC

kodnunc, ne hogy el hién-
gunkat, és hiyába való ti-
tégnec örülnén, veszedelembe
te essünk, ötet meg v áluán, és est
monduán: Semmi (vgy mond)
az keüely Sandornac az ő keüely
sége. Mert a mint láttynuc, az ő
kizinsége neuekődic és örögbe-
dic, Es a mű ti-ességünec, és ha-
talmunc az ellen meg küssebü.
Semmit nem kételkedem abban,
hogy Isteni hatalom ne segitene
ötet, Es onnat adasséc e gyözede-
lem is ő neki, és az vő is minden-
ben solgályon ő neki: Es mikor
vélem vala, hogy én ötet ki vet-
hetem Görög orságból, ő annál
hammaráb ki vet engem: Persiá-
ból.

MINT

HISTORIAIA.

MINT TANÁCZKO-
zot Darius, hogy ellene álljon
az Sándornac.

Ikron ezeket mő-
dotta volna az Da-
rius Czászár, felele-
neki az ő attyafia,
és est monda. Na-
gy diczirettel magasztalád fel az
Sándort, mikor est mondád, hogy
az Sándor eléb be áll Persiában,
hogy nem mint mű foglalhat-
nanc el az Görög orságot. Azo-
kaért ha retzie, czeleködgyél te
is az Sándor módgyára, Es ekép-
pen a te orságod éppen meg ma-
rad: Es annac felött több orságo-
kat is birodalmad allà haythatz.

Haluán

Hallván ezeket az Darius monda: Ennekem illické attól
monda: Ennekem illické attól
dát vennem, Auagy ő nekie
tőlem? Felele ő neki egy az ő
iedelmi közzül, és monda: A
Sándor mindenben igen bölcs
és okos, és őmagától mindenek
ember módon czelekődik, Kine
az ő abrázattyá még gyermek
sétől fogva olyan, mint az o
roslánné.

Darius monda neki: Honnat
tudod te ezeket? Felele az és mon-
da: Mikoron az te paranczolat-
todból az adó fel venni mentűnc
vala Philep királyhoz Macedoniá-
ban, láttam én akkor az ő abrá-
zattyát, és az ő bölcseségét er-
töttem.

töttem. Annac okaért, ha tetzic
neked, küldgy el az te orsá-
godat minden határra, és min-
den fő fő népeket, és katonákat,
hadakozó népeket gyűts fel a te
orságodból. Lám az Persiaiak-
nac birodalmoc alatt sok nemzet-
ségeg vadnac, Parthusoc, Medu-
sóc, Olasoc, Batiheusoc, Dimma-
usoc, és mind a több nemzetségeg,
kic más felbáz rendbeliec, és mi-
nd teneked szolgálac, Mint ezec
gyűyteffenec őűe, Es az istenek
től kériűnc segértseget. Hogy ha
Sándor meg látandgya ez nép-
nec bántalan sokasságát, és ennyi
nemzetsegők nec ereieket, vgyan
sugorogian előtűnc feltében.

Ennce

NAGY SÁNDORNAC

Ennec azomban más feiedelem est monda: Ió tanácsot adál. De maga nem ingen hasnos. Nem tudodé, hogy egy farkas nagy sereg barmot meg futamat, és meg kerget? Azonképpen az Görögöknek bölcseségec és e. Bessegec feliyül halladgya è soc nemzetiségöknek sokasságát.

MIKÉPPEN SÁNDOR
à folyo vízben fereduén, meg
betegült, és az oruosság által
meg gyógyult.

A nagy Sándor azon közben fereget gyűtuén, két száz ezer néppel sēpen fel késűc. Es táborát

HISTORIAIA.

táborát el indítuán, iuta az Oceanus neuó tenger mellé, mellyből egy folyo víz igen sēp és hideg el ki foly vala. Kellétéc keduénec az Sándornac, hogy à folyo vízben meg ferednéc. És mikor meg feredet vólna, az viz nec hideglegge à feiét által veré, hogy nagy hő fáiásban, és hideg lelésben è feredőből eséc.

Est mikor láttác vólna à Macedoniabeliec, hogy igen meg betegedet vólna Sándor, igen meg haborodánac rayta, és ecképpen bólnac vala egy málnac: Ha az Darius Czásárnac ez tuttára lēsen, hogy az Sándor ilyen beteg. Reanc rohanuán, minde-

nestől fogva el tőrel. Mert az Sándornac egészsége, erősíti vala meg mind az vitézeket.

Sándor hiva hozzája az ő orvostát, kinek Philep vala neve, és tudakozic vala az ő betegségéről. Az orvos pediglen igen iffiu vala de az orvosságban igen bölcz és tudós vala. Ezt fogatta vala azért az Sándornac, hogy czac egy ittallal őtet meg gyógyitana Egy fő ember kedig, kinek neve vala Parmenius, ki az Armeniat biria vala, ez orvosra felette igen irigykődic vala, mirt hogy Sándor olly igen szereti vala. Ecképpen ira azért Sándornac: Meg óltalmazd magadat az Philep orvostól, És a
melly

melly ad italt teneked, semmiképpen meg ne igyad. Mert az Dariusz Czászár az ő leányát nekie ígerte feleségül, és országának felet, ha valamiképpé tégedet meg ölhetne.

El olvasta Sándor az levelet, De semmiképpen meg nem habodóc rayta. Mert tudgya vala és bizic vala az orvosnac ő hozzá való híwségében. Azonközben mikor itallal be ment volna az orvos Sándorhoz, Neki ada az italt, mellyet csinált vala. Sándor kezében véuén az italt, egyic kezében az italt, és a másikká az levelet tartuán, erőssen néz vala az orvosnac ortzaiára, És monda neki

NAGY SANDORNAC.

nęki az orvos: Hatalmas feiede-
lem, Semmit ne felly az italtól,
Hanem bízúást idd meg. És mi-
ndgyarást meg iua Sándor az i-
talt. Az után ada kezében az le-
uelet az orvosnac. Es el olnosván
az leuelet az orvos, monda Sán-
dornac: Hatalmas feiedlem, Sem-
mi vétkem nincz erre ennękem,
à mit az leuel én felőlemból, Sán-
dor azért az ital után hamar meg-
gyogyula: Es hua hozzáia az or-
uost, és nagy szeretettel nęki ből-
ván, ezt monda. Iól tudod Phi-
lep az én te hozzád való szerelme-
met, és hűségemet, kiuel én te
hozzád voltam, Most is előber à
te italodat meg ittam, és úgy mu-
tattam

HISTORIAIA.

tattam meg nęked ez leuelet.
Monda nęki az Philep: Hatalmas
feiedelem, Huald bined eleyben,
à ki è leuelet fellégődnec küldöt-
te. Es Sándor hozzáia huaatván
à Parmeniust, és ő tőle kérde-
kőduén, ő et halálra mélonac i-
tíle, és találá. Es paranczola, ho-
gy Parmeniusnac feiet vennéc.
MIKÉPPEN HOLDOL-
tatta meg Sándor Armeniát, és az
Eufratesen miképpen csinál-
tator hidat.

Nuat Sándor tábo-
rát inditván, mēne
az Armēniára, és
az Medira, Mel'ye
ket az ő birodalma
ala meg hōldoltatà. Es iuta az
nagy

nagy Eufrates folyó vízhez, holott táborát lefalta. Mindgyárt az Sándor fát hordatá, és az vizen által hidat csináltata, vasferőamokkal és lánczokkal meg erősítetvé, Es hagyá a népnek hogy által takarodnéc.

A sereg látván az víznec nagy és sebes vóltát, félnek vala az hidra rea ménni, hogy valahogy a híd az nagy terhe alatt, a lánczok elszakadván, el ne romlanéc. Látván Sándor, hogy a sereg nem menne rea feltében, paranczola mindgyárt az barom haytónak, hogy a barmot elől által haytanác, hogy az után az egész sereg el menne. Mind az által a sereg

sereg még is retteg vala. Es ezt látván Sándor, meg haragudéc, Es a fő fő népeket hozza hűván, azokkal együtt ömaga elől által mène, és ő után a fő fő népec, Az után mind az egész sereg által mène,

Minek utánna mind által mène, az víz meket táborát lefalitá, és a hidat mindenképpen elhánnyatá. Ezt látván a sereg, igen meg somorodéc, és ömagokban zugolódván ezt mondgyácvála: Ha történnic, hogy a hadban valahól meg veretűnc, és futásűnc történnic, ez nagy vizen sohól által nem balladhattunc.

Meg értuén Sándor az ő zugolo.

golodásokot, monda nekik: Mi
dolog, a melyet beféltet egymás-
között? Hogy ha futni kel a had-
ból, miért nagy vizen nem me-
hetünk által? Ezt bizonynal és
minden kétség nélkül tudgyátok,
és értzétek meg, hogy azért há-
nyattam el az hidat, hogy mind
ember módon viünk az viadal-
ban. Auagy ha inkább futni aka-
runk, hogy nem mint vini, Egyé-
lő képpen vesztünk. Mert né azok
az győzedelmestek az hadban, a
kik futnak, hanem a kik a futókat
vzic. Annak okáért legyetek bá-
trók sűnetekben, és az hadnac
viadallyát iátéknak tarzátok: Biz-
uást mindenkor czelekődgyetec
az vköz-

az vközében. Ezt bizonynal
meg értzétek, hogy addig Ma-
cedoniát nem láttátok, miglen
minden egyéb nemzetiségőket
birodalmunc allá nem hayttunc.
Akkor ostan győzedelemmel ter-
iünk meg országunkba, és a mi
földünkbe.

MIKÉPPEN VIT
meg Darius Sándorral, és mint
győzött meg.

Zonkőzbön az Da-
rus Czáfar fanta-
lan nagy sockasá-
got felgyűvén, ott
fáz fő h daagyo-
kat válasta, és az hadnac gond-
gya visselellét azokra biza. És ki-
fáluán

Báluán táborni iartatá az Tygris folyó viz mellett. Mert hallotta vala, hogy Sándor kezel volna. Azonközben Sándor eljutta, és a Dariuszal bõmbé állta.

Másod napon azért õsne vtr. közénec mind az két fél had, és erőssém hartzolnac vala. De végre az Dariusnac népe igen kezdenec hullani. Es est látván, hamar meg futamánac. Ott az hartzon vele vala egy ember az Persiaiac közzül, ki igen serényes magas és szép dereku vala, kinec Darius leányát ígerte vala fel segű, ha az Sándort feyuerrel meg ölhetne. Ez öltözet vala mindenképpen Macedoniai ruhában és fegyver-

Sándor mind ezeket meg hallván, felele és monda: Miczoda veiket művelt ez, hogy ha az õwra paranczolattyát akarta beteljesíteni? A ki õtet halálra ítéli, Őmagát iouendõre meg itéli. Mert ha én paranczoluán valamellyetõknec, hogy az Darius alattomban meg öllye. Vgyan azon büntõetés állana arra is, a mellyel est akarnátoc büntõtni. És ezeket szólván, békével elboczáta az embert, diczírúen õtet az õ erősségeért.

Azonközben Darius az õ népet az viadalra erőssen kényszerité, és Sándorral hartzot kezdé. De az Darius népe meg veretéc, Es a

NAGY SÁNDORNAC.

Báluán táborni iartatá az Tygris folyo víz mellett. Mert hallotta vala, hogy Sándor kezel vólna. Azonközben Sándor el iuta, és z Dariussal bõmbé állá.

Másod napon azért õsue vtr. közénec mind az két fel had, és erősem hartzolnac vala. De végre az Dariussnac népei igen kezdenec hullani. Es est látuán, hamar meg futamánac. Ott az hartzon vele vala egy ember az Persiaiac közzül, ki igen serényes magas és szép dereku vala, kinec Darius leányát ígerte vala fel ségü, ha az Sándort feyuerrel meg ölherne. Ez öltözet vala mindenképpen Macedoniai ruhában és fegyver-

HISTORIA.

Sándor mind ezeket meg halluán, felele és monda: Miczoda veiket művelt ez, hogy ha az õwra paranczolattját akarta beteltyessíteni? A ki õtet halálra ítéli, Őmagát iouendõre meg itéli. Mert ha én paranczoluán valamellyetõknec, hogy az Dariust alattomban meg öllye, Vgyan azon büntõtés állana arra is, a mellyel est akarnátoc büntõtni. És ezeket sóluán, békével elbozátá az embert, dicziruén õtet az õ erősségeért.

Azonközben Darius az õ népet az viadalra erőssen kényszeríté, és Sándorral hartzot kezdé. De az Darius népe meg veretéc, Es a

ki el mehet vala fút vala, és az oc-
kal egyút az Darius is, Sándor ke-
dig kergöte az Dariuszt, és vtán-
na menuén, iura az Baceres ne-
vű várashoz, holot az ő táborát
lebalíta, Es az ő Isteninec áldo-
zatot tön, és könyörge. Másod-
napon bedig Sándor az várašt e-
rössen ostromlatà, mind addig,
mig meg vöüé. Es meg vöüén az
várašt, királyi békét ott le téteté.
Es az környül valo tartományo-
kat, és váraffokat mind az ő bi-
rodalma alá hódóltatà. Es az vá-
rasban talála az Darius Czáfár-
nac annyát, fiait, és felelégér.
Annac felötte talála az városban
bántalan soc barmokat.

MIKEP-

MIKÉPPEN IRTA-
nac Dariusnac két fő fogai.

Irállyoknac királyl-
lyánac, és az hatal-
mas feiedelemnec,
az nagy Darius
Czáfárnac: Staxi
és Spiothir, fogálatyokat aián-
lyác, és íriác. Egyébkor is irtunc,
és most is irunc te felségödnec ez
Macedoniabeli Sándor felől: Mert
ő mint egy oróflán à mű földün-
kre és határunkra iutuán, min-
den jószáginkat el raggadozza,
és fogainkat meg öli. Es ilyen
nagy haboruságnac miatta an-
nyéra meg iyettünc ő tőle, hogy
ez v.án ő ellene nem álhatunc.

K 4

Azoka-

NAGY SÁNDORNAC
Azokaért te felleégődnec aláza-
son könyörgünc, hogy a mi fol-
gálatunkról te felleged meg em-
lekőzuén, méltóltasséc minékünc
olly segétséggel lőnni, hogy az
ellenfégnec ellene áluán, è nagy
erő hatalmat, mellyet mi raytunc
müvelnec, rólunc el vehessüc.

Es ez levelet elolvasuán az
Darius, mindgyárt Sándornac il-
lyen képpen irata.

MIKEPPEN IRT
Darius az Sándornac.

paranczollya:

Darius, az Persiabe-
licknec királlya, Es
királyoknac kirá-
lya, Az ő folgaiá-
nac Sándornac est

Ertöt-

Ertöttem ez napokban, hogy
az te kiczinlégődet az én méltó-
ságomhoz akarod, véluén aét,
hogy meg lehessen, hasonlítani.
De lehetetlen, hogy az túnya és
nehéz samár fen az egben iár-
ion, mikoron sem barnya, sem e-
gyéb módgya ninczen az röpü-
lés höz. Ne fualkogyál fel az te
füvedben, és el ne hidgyed ma-
gadat az győzedelmekkel, mel-
lyeket nyertél. Hallottam, hogy
az én anyámhoz és gyermekim
höz nagy kegyességet mutattál.
De mind az által tudgyad, hogy
mig ő velec iól tesse, addig én
néked barátod nem lésec, És ho-
gy ha ő velec gonosúl czeleködel
is, Na-

K s

Is, Nagyob ellenségem nem le-
fesz. Ne resteld azért őket ideieko-
rán gyötreni. Mert valami hős-
vőre meg őrzed fejedén az én
hősű álásomat ez te kérédeké-
ségödért.

Sándor el olvasuan ez leve-
let, mosolyogván ekképpen fele-
meg az Dariusznak, leuclnec al-
tala.

MIKÉPPEN FELELT

meg Sándor az Darius
Leuelére.

est iria.

Ándor, Philep ki-
rállynac, és Olimpia
assonnac fia: Dari-
usnac, az Persiabe-
lieknec királyánac
Az

Az kevélységet, és az hiába
való dicsőséget az Istenec gyű-
lölic: És az halando embereket
meg büntőric érőtte, mikor hal-
hattatlanságot tulaydonyithac
magoknac. Te is à meddig lehet
nem bűnnel meg az Istenneket
czuffolni. Hogy kedig ennekem
hányod előmben az kegyessé-
get, mellyet à te maradéckiddal
czelekőtem, ez è te gonos gon-
dolatod hiyában valo. Mert én
est nem azért műveltem, hogy
teneked keresném keduedet vele,
sem hogy ömagánac kegyelmet
vadásznéc eucl te nálad: Hanem
est műveltem az én jó akaratom
ból. Annac viánna à győzedel-
mekből

mekből is, mellyeket az Isten én
nekem adot, el nem kevélyedem,
és fel sem fuvalkodom. Mert az
Istenec segétnec engemet, kiket
te mindennap káromlasi, és sem-
minec alitasi lönni, Meg lásd az-
ért, és gondoly rea, Mert általan
fogua hamar időn read megyec.

Ez leuelet Sándor ada az Da-
rius köuetinec, és meg aiándekez-
ván el boczátà ötet. Ira az San-
dor más leuelet is az ő feiedelmi-
nec ecképpen.

MIKEPPEN IRT SÁN-
dor à fő fő népeknek fellel, à kic ő-
neki meg hódóltac vala.

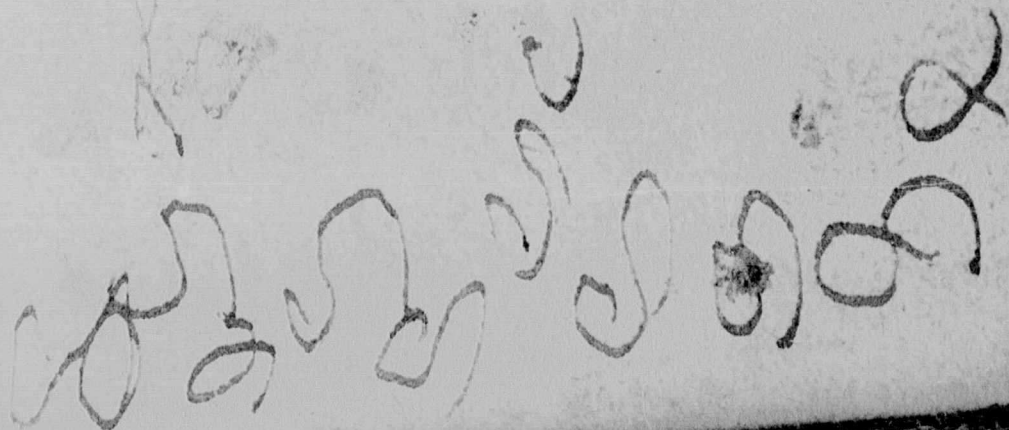
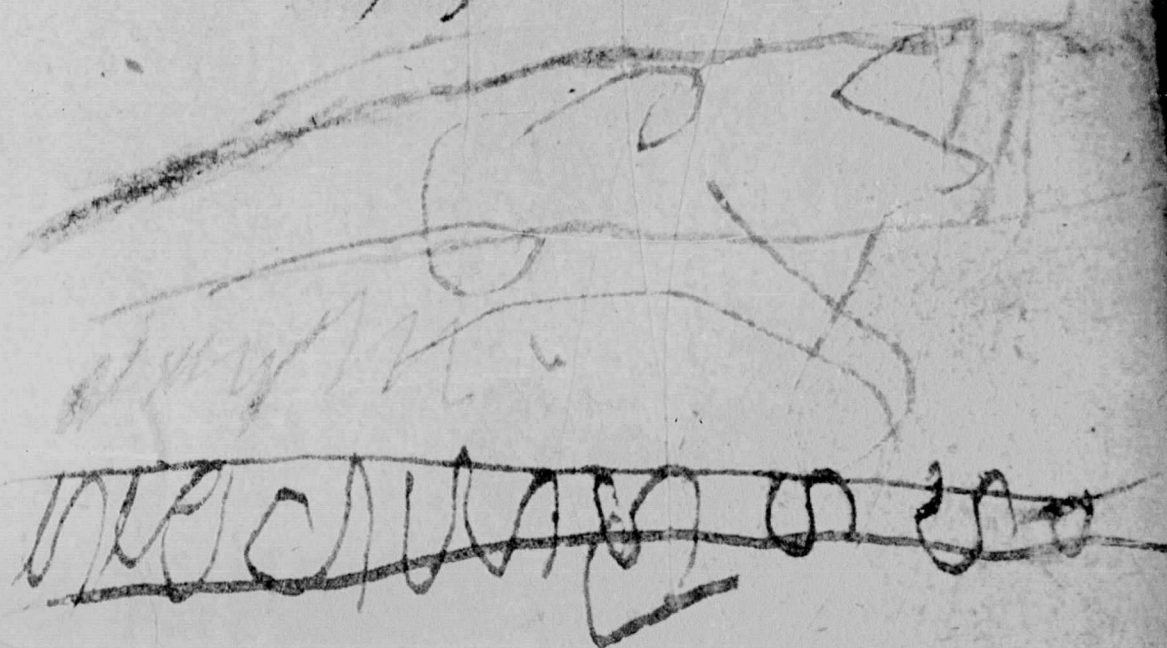
Ándor, Philep király-
nac, és Olimpia asson-
nac fia. Min-

Ez a kis Könyveske

Nagy Sándor fia

Ez a kis Könyveske

Nagy Sándor

Aspirat ex almis
formosa puella
penitus Jam

Quid valeat
Aspectus suus
non conceditur
visus?

Handwritten notes on the left page, including a small sketch of a face or figure at the top left and some illegible scribbles below.

Handwritten notes on the right page, featuring several large, stylized letters (possibly 'P', 'R', 'S') and some illegible scribbles at the top.

Singulariter

Ni. Hic Judax Judax de

Audacitatis

Hic Judax Audacitatis

Facilem

Hic Judax Audacitatis

Audacitatis

Com. Mercurius

Leg. me. 11. 11.

HISTORIAIA.

niabeli öközetet: és monda Sándor-
dornac.

Sándor, Mikor búkség leßen
te neked, mindenkor ielen leßec
én neked a te segítségödre. Meg
lásd ezokaért, hogy az Darius-
hoz követet ne küldgy, a mint
mondod vala, Hanem azt aka-
rom, hogy az én abrázatomat
ved reád, és te magad menny o-
da. Iól leher, hogy vese delmes
királynac követségén járni, Mind
az által semmit ne fély, Mert én
veled leßec az te segítségödre.

Felserkenuén ezért Sándor
álmából, igen nagy öreme lön:
Es öfue hiuán az ő fő barát, ö-
nekic az álmod meg befélle. Az-

NAGY SANDORNAC

oc kedig tanácsul est adac neki,
 hogy úgy czelekődgyéc, mint ál-
 mában ő neki meg jelent volna.
 Sándor ezokaért hiuata hozzáia
 az feiedelmec között egyet, kinec
 Eumulus vala neuc. Ez igen me-
 réb és erős ember vala, és Sándor-
 hoz tífia búuel és nagy hiwféggel
 vala. Es meg hadgyà neki, hogy
 louára fel vlné, és vtánna iőne.
 Es ecképpen czac másod magá-
 ual Sándor el mēne.

Mikor iutot volna ezokaért
 Sándor az város kapuiára, Hal-
 uán ő befédet, és látván főmélyét
 az varasbeliec, igen el amélkodá-
 nac rayta, és vélé vala őtet Isten-
 nec lenni. Es kérdéc őtet, Ki
 volna?

HISTORIAIA.

vólna? Felele Sándor, és monda:
 En vagyoc az nagy Sándor kő-
 uete. Darius azonban találkozc
 az kapura iutni, mikor finte Sán-
 dor beféllene az városbeli nép-
 nec, és igen el czodálkozc az ő
 abrázattján, táuoly látván, Es
 véli vala őtőt lőnni Apollo Isten-
 nec. Es nagy tíftefféget nekie té-
 uén, kérde őtet, Kiczoda vólna?
 Felele Sándor és monda: Enge-
 met küldöt az Sándor te hozzád,
 hogy te neked est mondgyam:
 Mit késel mint egy feléken em-
 ber? Sally ki az te barátiddal tá-
 borban, és viatoc meg az Sán-
 dorral.

Ezeket haluán az Darius, est

NAGY SANDORNAC

monda: Nem de nem te vagy
az Sándor, ki ilyen nagy dühös
képpen è befedeket szolod? Mert
à mint látom, nem úgy mint kö-
vet, hanem mint király nagy ke-
vélyen szollasz? Mind az által tud-
gyad, hogy az te befédődből én
meg nem háborodom. Iőy be az
ért, és légy velem ma vaczorán,
Es ezeket monduán, kezét ki-
nyuyta, és Sándort iob kezével
foguán, császári palotaiában be-
viué.

Sándor kedig őmagában gő-
dolkoduán, est mondgya vala:
iő iell ez, à mit az pogán ember
én velem czelekődéc, hogy kézen
fogua be vün házában. Mert az
Isten.

HISTORIAIA.

Istienneknek segítségem velem lé-
uén, hamar időn enyim leßen ez
è palota.

És be menuén Darius Sán-
dorral az vaczoráló házban, Hol
lott le telepeduén, hozata az Da-
rius drága és szép vaczorát. A ház
nac falai köreskörnyűl mind tiszta
aranyal valánac meg fineltörtuéc.
Ott az Dariusnac egy nyihány
fő emberi erőssen nézic vala Sán-
dornac ő abrázattyát, A Persia-
beliec láttuac vala Sándornac a-
brázattyát, bölcseségét, és me-
réslegét, De az ő ereiét, melly à
kis testben vala, vgyan nem tud-
gyac vala. Az házban kedig az
asztaloc, és à szék, és az egyéb
L s edényec,

NAGY SÁNDOR NAC

edényec, mind tista aranyból valónac, Az pohárnakok is italt vísz. nec vala az astra tista arány edényekben, mellyec (oc külömb külömb fele drága köueckel meg rakattattac valónac.

És mikor az pohár Sándorra körült vólna, à borát ő mindgyarást meg íssa vala, és az Pohárát köbelébe tési vala, És ecképpen három pohárt immár el tött vala. Mikoron ez dolgot az pohárnakoc meg láttac vólna, az Darius-nac meg ielentéc. Haluán ezeket az Darius, fel álla, és monda: Barátom, Mi dolog ez, à mit miuels, Hogy az edényeket kebeledben reytet? Felele Sándor, és monda:

A mi

GEORGIUS MULSN.

~~Calendarium~~
Hoc liber est meus
Testis est deus.

gyarást meg adom
tec, És azomba meg ada az pohárnakoknac az edényeket.

Az Persiaiac kedig, kic az lakodalomban ott vlnec vala, egy másnac mondna vala: Ez è fokás, ió fokás, és diczirendő. Darius-nac kedig egy fő embere, kinec neue Anapolus vala, az lakodalomban vluén, erőssen nézi vala Sándort artzól: Mert az előt is látta vala őtet, mikor Darius paran-

Sándor mikor látta, hogy ec-
képpen egymásnak bólnának, or-
tan el erte: Mert fül hegyel meg
is hallotta vala, hogy ő felőle bólna-
nak, hogy meg ismerték volna:
Es mind.

48 Kosi Samuel
 49 Sina A. O.
 50 Sensus
 51 Sister
 52 Sensus
 53 Sensus
 54 Sensus
 55 Sensus
 56 Sensus
 57 Sensus
 58 Sensus
 59 Sensus
 60 Sensus
 61 Sensus
 62 Sensus
 63 Sensus
 64 Sensus
 65 Sensus
 66 Sensus
 67 Sensus
 68 Sensus
 69 Sensus
 70 Sensus
 71 Sensus
 72 Sensus
 73 Sensus
 74 Sensus
 75 Sensus
 76 Sensus
 77 Sensus
 78 Sensus
 79 Sensus
 80 Sensus
 81 Sensus
 82 Sensus
 83 Sensus
 84 Sensus
 85 Sensus
 86 Sensus
 87 Sensus
 88 Sensus
 89 Sensus
 90 Sensus
 91 Sensus
 92 Sensus
 93 Sensus
 94 Sensus
 95 Sensus
 96 Sensus
 97 Sensus
 98 Sensus
 99 Sensus
 100 Sensus

Sept 1st

f

i

u

in

—

at

Sept 1st
Sept 2nd
Sept 3rd
Sept 4th
Sept 5th

HISTORIAIA

Arius Császár is se-
reget fel készítuén,
késállá táborban
az Sándor ellen. Az
Darius népe kedig
bertelen nagy sereg vala, Mert vala
Dariussal tíz ezer kassás beker, és
annac felötte hatváz ezer fegyver
hordozó.

Másod napon az mezőn öbuc
állánac mind az két fel sereg. Sán-
dor is fel vlt az ő Bucifant lovára,
kinéc minden módgyár, és futá-
latiól tudgya vala. Azt mikoron
meg láttac volna az Persiabeliec,
erőssen felnecc vala iöle, Mert ret-
tenetes vala az ő tekéntöri ő ne-
kic. Es mindgyarást két felől do-
bor vlt-

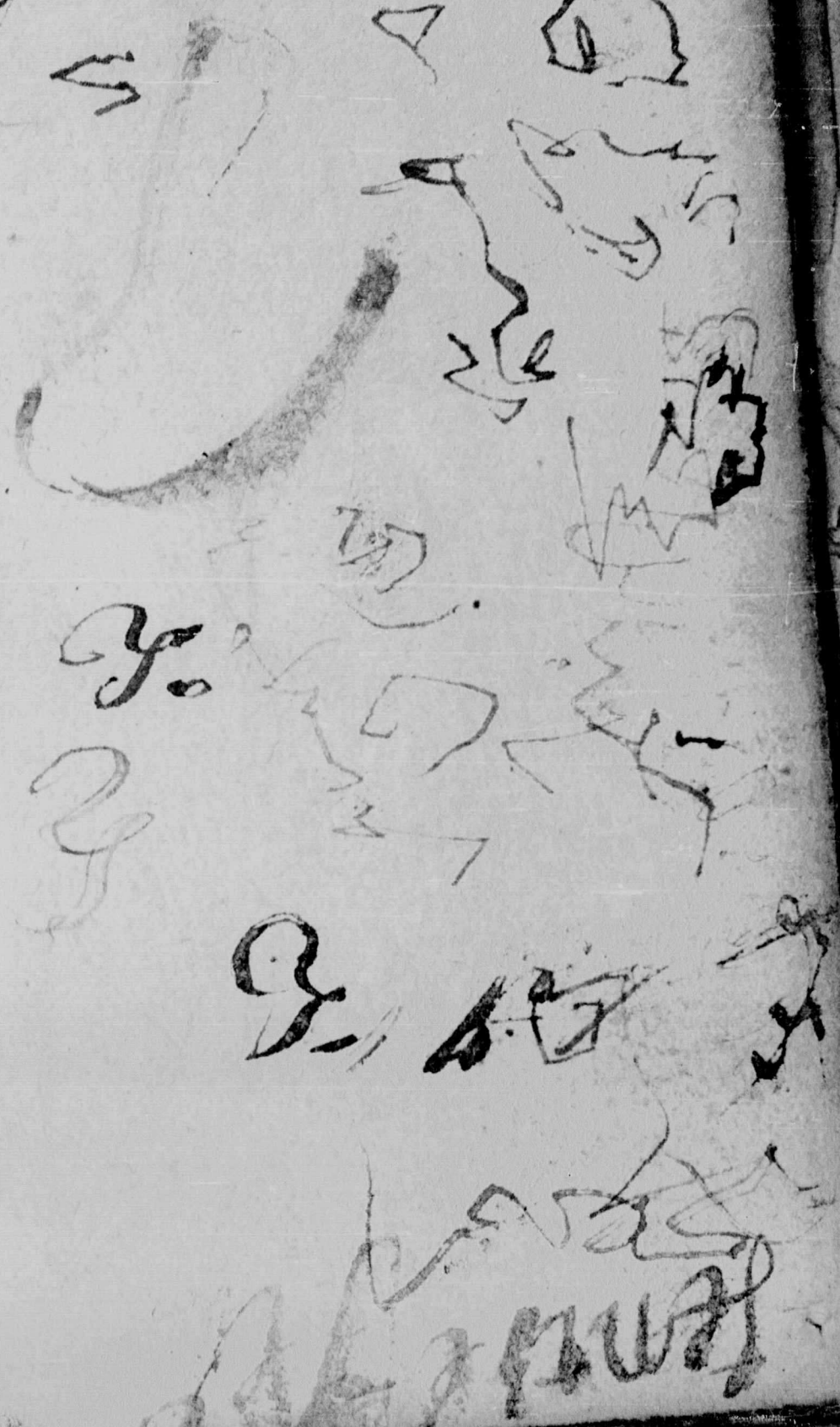
M

NAGY SANDORNAC.

bot vtuén, és trombitát fuvaluán
 rettenetes nagy zöngés lön. Es az
 Sándor közikben öckleluén, az
 Darius népének, mind a két fe-
 heretlen ösue roppona, és kez-
 dének erőssen egymással hartzol-
 nia. Hualnac vala kedig a sebesse-
 mind két felől Kéz iyassoc lokan
 az hadban valánac, hogy az nyi-
 laknac sokságátót ember az eger-
 nem láthattya vala. Rettenetes
 nagy siualkodás köbötöc vala, iay-
 gatas, és egyeb felesoc kiáltás.
 Hualnac vala erőssen minden fe-
 lől, hogy az mező holt testeckel,
 és holt eleueneckel vgyan be bu-
 ritatot vala. Az viadalt el kebtéc
 vala sinter napkelletkor, és bin-
 telen

18

Handwritten text on the left page, possibly a title or list, including the word "Horse" and some numbers.

Handwritten text on the right page, possibly a list or notes.

Wort Leung
miser. Katharinen
Welma de hant
med a maske pen
Sachma Kivolt
keroye niet hegy
keret nemadot
mar a ketserked
Tot indake ma
Wort Leung

Wort Leung
miser. Katharinen
Welma de hant

John. Vane
Lewin

Latam
Lewin

John Leigh
Brine & Brine
Kor. 100. 100. 100.

Latam
Lewin
Lewin
Lewin
Lewin
Lewin

John W. Smith
Sept 10 1870

Wm. W. Smith
Kendall & Co
Vol. 10 De la Haye
New York
Little & Brown

Edg. H. Smith

18

Wm. W. Smith

Little & Brown
New York

HISTORIAIÁ.

MIKÉPPEN KÉSŰLT

Darius, hogy karmadbor meg viyon
az Sándorral, és miképpen meg
ölte ötöt két fő foglaja.

Ezenközben az Da-
rius fejedelmi köz-
zül futának Sándor
hoz, Kic meg ielen-
tée Sándornac, ho-
gy Darius harmadbor ő vele akar
na vini, Es hogy el küldet volna
az Porus királyhoz, hogy ő neki
segétségére iőne. Ezt mihezt meg
érté Sándor, mindgyarást tábo-
rát el indíta, és kezdé az Darius
felé menni. Mett el végőste vala
est őmagában, hogy az Impera-
tor, az az, a Czásár nevért addig
fel nem venné, míg az Darius

NAGY SANDORNAC

Czár orságát meg nem venni
Darius pediglen, és az népei, ha-
ván az Sándornac iöuetelét, igen
megiyedénec.

Nemellyec azért az Darius
fejedelmi közzül, egynec Biffex,
másiknac Aneb. santes vala ne-
ue. mieltt hallac az Sándornac
iöuetelit, mindgyárt ő közötec
olly arulást végözénec, Hogy az
Darius Czárát őc meg ölnéc.
Mert őc vélc vala magokban, ho-
gy az Sándortól ezért nagy a-
iandékokat vennénec. Ezt őma-
gokban őc el végöz én, fel me-
nénec az Darius Czár palota-
iában, és trezielen fegyvert.
Dariusra menénec, Ezeket mikor
látot

HISTORIA

toságbeli ember nec örülni, más
azon tiztbeli ember nec nyaua-
lyáian. Mert ő töle is az jó szeren-
ze hamar el változhatic. Mond
meg ennékem, Kiczodác az te
gyilkosid, hogy fegyueremmel
bottut állyac raytoc érötted. Eze-
ket mikor nagy kesserű sírással
meg mondta volna Sándor, így
felele nekie az Darius.

DARIUSNAC VTOL-

so beféde, mellyet halálaoráian
rac feleségüt Sándornac.

nemes nemzeti mikor meg halot
az nemes nemzetűna Darius Czár

Ezeket miko kezeit kinyuyt-
dornac, vgyan h, Sándort meg ő-
lélec belőle. Azért és őneki mellyet,

NAGY SANDORNAC

Czár orságát meg nem venni
Darius pediglen, és az népei, ha
ván az Sándornac iöuetelét, igen
meg iyedénec.

Nemellyec azért az Darius
fejedelmi közzül, egynec Biffex,
másiknac Aneb. santes vala ne-
ue. mihelit hallac az Sándornac
iöuetelit, mindgyárt ő közöte-
olly arulást végözénec, Hogy az
Darius Czárát őc meg ölnéc.
Mert őc vélc vala magokban, ho-
gy az Sándortól ezért nagy a-
iandékokat vennénec. Est őma-
gokban őc el végöz én, fel me-
nénec az Darius Czár palota-
iában, és trezielen fegyuerrel.
Dariusra menénec, Ezeket mikor
lactot

HISTORIA

toságbeii ember nec örülni, má-
azon tiztbeli ember nec nyaua-
lyáian. Mert ő töle is az ió beren-
cze hamar el változhatic. Mond
meg ennekem, Kiczodác az te
gyilkosid, hogy fegyueremmel
bosszút állyac raytoc érötted. Eze
ket mikor nagy kesserű sírással
meg mondta volna Sándor, így
felcic nekic az Darius.

DARIUSNAC VTOL-
so beféde, mellyet halálaoráian
ot Sándornac.

mikor meg hallo-
tlna Darius Czár
kezeit kinyuyt-
t, Sándort meg ő-
és őncki mellyét,
nyakát

nyakát és kezeit czokolgattyá-
 zala, monduán: Fiam Sándor, ki
 tellyes vagy bölcseséggel, fel ne
 fualkodgyéc az te bíued, az Iste.
 nektől adatot győzedelmekből.
 Es hogy ha mind azokat czele-
 kődnéd, à mellyeket az Istence
 czelekődnec, És ha mind az égic
 fel magasztaltatnál is, hogy beűed
 del az eget tapashtatnád is, min-
 denkor meg emléközzél az te é-
 letednec vtólso oraiáról. Mert ha-
 lando vagy, és à te h-
 dennap előtted fo-
 kénts én reám,
 Tegnap én mi-
 ma immár minen-
 gen nyauallyáfi

meg gyaláštattam. Az te kezeid
 temessenec el engemet kegyes-
 séggel. Az én temetésfembem
 iőyenec el mind Perfiác, Macedo-
 niabeliec, és Görögec, és mostan-
 tól fogua az Persiaiaknac ő oršá-
 goc az Macedoniabelieckel egyes-
 legyen. Az én annyám aššont, az
 Rodoga aššont neked aiánlom,
 És én feleségemre visely šorgal-
 matos gondot. Az én leányomat,
 az Roxanat ved hozzád magad-
 nac feleségül. Mert illic, hogy az
 nemes nemzetségből šarmazéc,
 az nemes nemzetség.

Ezeket mikor beűellene Sán-
 dornac, vgyan kezén kifakada à
 lélec belőle. Azért à Czáfároknac

emeféleg berént Sándor Darius
testét koporsóban csináltatá, és
egy felől ő maga viűen, és keser-
űessen síruán megyen vala.

Sírnac vala az Persiabeliek is,
De nem annyéra az Dariusnac
halálán, mint az Sándornac ke-
gyességét látván. Eltemetéc ez-
kaért szép tisztességgel az Darius
testét. Es meg tere Sándor az te-
mető helyről az Darius palota-
iában nagy somorusággal.

MIKÉPPEN SÁNDOR
Darius halála után vlt az Cirustól
csináltatott királyi sékben, és
meg coronáztatott.

Zonközben Sándor
az Darius temetése
után

után be gyűjűen mind az na-
dakoző fő fő népeket, mind Per-
siaiakat, és mind Macedoniabeli-
eket az vduarban, melyet tőte
vala. És be vlt Sándor a királyi
sékben, melyet Cyrus király ré-
gen csináltatott vala. Fel vluén a
sékbe, felebe téűc az Darius
Czáárnac coronáiat, melyet
semmi ember az nagy drágaság
nac miatta meg nem beczúlhet
vala. Mert az egész palotta fénlic
vala az coronaiabá valo külömb
külömb fele sántalan loc drága
köűektől, és gyöngyektől. Mert
valának ő benne drága lápis kö-
űec, és szép zöld smaragdus köűec,
drága gyöngyec, Acherefec, és
drága

drága gyemántoc. A királyi bé-
is merő és tiszta aranyból vala, he-
fengnire minden békec felet fe-
emeltetue, És het grádiczon men-
nec vala fel az királyoc à békben,
És az grádiczoc lép mesterféggel
alánac csináltatván. Első grádi-
cza vala az Amethystus kőből,
Másodic Smaragdus kőből, Har-
madic Topasiusból, Negyedic
Granátból Ötödíc Gyemándt-
ból, Hatodic vala lép tiszta finum
aranyból, Hetedic és à felső vala
feckete tiszta gyontából csináltat-
ván. Ezen à béken azért Sándor
vluén királyi lép coronáuat meg-
coronástatéc. És czászári ruhák-
ban fel öltözuén Sándor, be gyűy-
teté

reté mind az Macedoniabelieket,
mind à Perfiabelieket, és paran-
czola, hogy levelet írnanac min-
den ő allatta valo országokra illyé-
módon.

MIKÉPPEN IRATA
Sándor az coronázat vtán levelet
mind fellel az országokra, és à
fegyvert mindenit le-
rackatà.

Irállyoknac királ-
lya, és wraknac w-
ra, az hatalmas na-
gy Sándor, az Am-
mon Istennec, és az
Olimpia assonnac fia, Minden
feiedelmeknec, hadnagyoknac,
tisztartóknac, vitézlő férfiaknac,
és egyéb tizibeli embereknek, és
várasok.

városokban való népeknek. Kiknek király az egész Persiának országban vad-
nac, királyi kegyelmét igéri. Mi-
nec vtánna az Istenneknek így
tetzet, hogy az Dariusnac magas-
sékiben én vlnéc, ezen minden-
teknek nagy öreménec kel lönni.
Paranczollyuc azért tünéktec,
hogy minden városokban bírác
és tisztartóc legyenec, mint az Da-
rius ideiében vóltanac, Kiknek
paranczollyuc, hogy mindenben
igasságot czelekedgyenec az ő
lelki ismeretec szerént, mindenec
közec, és mindenekből. És min-
den ember az ő jószágát békessé-
ben bírja, és gondgyát visse llye.
Es minden ember fegyuerét az
király

király házában be rakia, és senki
fegyuerét fel ne meric venni, és
hordozni. Az vtán ezt is hagyom
és paranczolom, hogy ez város-
tól fogua mind Macedoniaiglan-
tágas, és bátorságos, és tiszta or-
szág vira legyen, hogy az iáro ke-
lő ember minden bánatás nélkül
az ő dolgának meg főrzéssere,
bizuást és nagy bátorsággal lát-
hasson.

MIKÉPPEN TALÁL-
ta meg Sándor az Dariusnac gyű-
kölit, és miképpen büntötte
meg őket.

Zeknec vtánna pa-
ranczola Sándor a
népnek, hogy le-
czenedébednéenec. Es
monda

NAGY SÁNDORNAC.

monda az vián: A kic voltanac
gyilkosí Dariusnac, az én ellensé-
göm nec, iöyeneć előmben, és
meg fűzetec nekic az ő érdemec
berént: Eskeűem az hatalmas Ist-
tenekte, és az én berelmes anny-
ám nac Olimpia asszonnac életé-
re, hogy méltó iutalmot adoc ő-
nekic.

Mikor eképpé meg eskűt volna
Sándor, mind az egész Persiabeli
nep kezdé írni. Az hitlen és go-
nosí gyilkosoc, az Biffex és az A-
nabafantes elő állanac szabad a-
karattyoc berént Sándor eleybé,
és mondanac: Hatalmas Czaár.
Az Dariusí mi kezűokel ölüć
meg, Latuán őket Sándor, pa-
ranczola

HISTORIAIN.

ranczola az ő vitezineć, hogy
meg fognác, és meg kötőznéc ő-
ket, és kötőzue, vinnéc az Darius
koporfoiához, és ott feieket ven-
néc.

Azoc kedig kezdénec kiálta-
ni, és mondanac: Hatalmas cza-
ár: Lám az hatalmas Istenekre,
et à te anyádnac életére eskűvel
meg, hogy semmi nyauallyanc
nem lenne. Kiknec Sándor felele,
és monda: Nem aűt mondámé
inkáb én, hogy méltó iutalmac
vennétec? Es semmiképpen én
meg nem tudhattalac volna túte-
ket lönni az gyilkosoknac, ha
meg nem eskűtem volna. Az én
űűem gondolattyá azért ez völt
eleitől

NAGY SÁNDORNAC

eleitől fogva, hogy az gyilkosok
nac tecc. véltörné.

Mikor ezeket mondotta vól-
na Sándor, kezdéc őtet diczirni
az Persiabeliec. Es eképpen Sán-
dor a gyilkosoknak feieket fedete.
Végőzetre mind az egész orsá-
got békeflégre hozván, minden
helyeken és várasakon az Sándor
tisztartókat és birákat törze, az or-
szágban békefléget törzván.

MIKEPPEN VÖTTE
feleflégül Sándor magának az Roxa-
nat, az Darius Czáfár
leányát.

Álód napen im-
már Sándor felvle
a fép kirá'yi békbe,
czáfari ruhában
meg

*N
fe fe fe*

Am
A. 1
all

sent
Y
J
all
Lo

5
+ =

300
400
3

18 28 26

Z Királyoknak ki-
rálya, és wraknac
wra, az Hammon
Istennec, és Olim-
pia aßonnac fia, az

Sándor, mit irion minekűnc, iöl
erttyűc. A Talifrida királné ß-
bony, az iöb Amazonackal, Sán-
dornac öremet izennec. Ertöttűc
à te bölcz és eßes völyödät, hogy
az el múlt dolgokról meg emle-
közöl, és az iöuendő dolgokat ßé-
pen meg gondolod, az ielen va-
lókat ékeßten el rendeled. Meg-
lássad azért, és iöl meg gondol-
lyad, mi történhetic te raytad,
minec elötte az mü határunkra
iönöl. Mert senki nem inditot

még olly hadat mű ellenünk, ki
 bégyen nélkül tiűrességére haza
 mehetet volna. A te dolgodnac
 vtólso végét azért te is meg tekin
 czed. Mert meuettség, mikor a
 bölcz ember gond visselettlenség
 nec miatta vesedelembe esic. És
 miért hogy talám kéuánod meg
 tudni és erteni a mű életünket, és
 lakássunkat, ez leucl által teneked
 meg ielenttyuc. Mert a mű föl
 dünk egy sziget az tenger közé
 per, mellynec sem elei, sem vtól
 ly a ninczen, De egy felől igen
 keskeny meneteli vagyon, Es
 bāmberént vagyunc mind hada
 kozo assonnyállatoc, két száz és
 tizennégy ezren. Es ferfiac mű
 velunc

velunc együt nem laknac közef
 leg, De a vizen túl elenünkben
 vadnac. Esrendönként azért la
 kodalmokat bōrzunc, és harmin
 tz napiglan az ferfiackal együt
 lakunc. Hogy ha az assonnyial
 lat ferfiat bülend, Az annya hęc
 esrendeig tarttya, Az után ostan
 az attyánac által adgya. Ha pe
 diglé leány magzator bül, Mű kö
 zönc erkölcsünkre tanittyc
 és tarttyuc. Mikor kedig a mű
 ellenségünkre ki megyunc, bām
 berént tíz száz ezren, mind fegy
 ueressc, louunc hátán bāmlálta
 tunc, és indulunc. Az többinc
 ithon marad a szigetben, hogy
 földünket őrzéc és őltalmazzac.

Mikor kedig meg iouunc győze-
delemmel, egyenlő képpen a mű
társainktól üsteltetűnc. Azoka-
ért ha mireánc iouendef, ember
képpen meg viuunc mű te veled.
Hogy ha te minket meg győ-
zendef is, semmi dicziretet ezzel
magadnac nem nyerű, Mert aß-
sonnyállatokat bírű meg.

Ez leuelet mikor meg adtác
vólna Sándornac, nagy meuetés-
fel oluafà el, és ismet ecképpen ira-
neki.

SÁNDORNAC MÁ-
sodic leuele, az Talifrida királné
aßsonhoz.

Inden királyoknac ki-
rá'ya, és wraknac wra,
az Ham-

az Hammon Istennec, és Olim-
pia aßsonnac fia, az Nagy Sán-
dor. Talifrida királné aßsonnac,
és a több Amazonáknac, kösene-
tit izeni.

Ez világnac három részét, A-
siát, Africát, és az loc népű Eu-
ropát birodalmunc alla haytot-
tuc, és tű akartoc mű ellenűnc tá-
madni, a hol azoc ellenűnc nem
álhattac. Hogy ha tű mű velűnc
vitoc, Mint leben segényec nek-
tec dolgotoc? És miért hogy a tű
életeteket beretryűc, est adgync
tanáczul tű nektec, hogy a tűbű-
getetekből ki iouén, mind az tű
firfiatockal egyetemben mű elő-
ukben ioyetec. Mert eskeßem tű
nektec

nektec az Hammon Istenre, és
az Minerua Isten assonra, hogy
semmi nyauallyátoc mű tölunc
nem leßen. De mind az által az a-
dót meg adgyátoc, És az tú A-
mazonatoc között minckunc lo-
uagokat adgyátoc. Es ecképpen
tűteket békénel boczátnic el.

Az Amazonac kedig meg i-
yeduén az Sándortól, küldénec
öncki fép tíz seier ió Lonakat,
mellyekhez hasonlatos nem talál
tathatic vala, és nagy adót. És
ecképpen az királyné assony Sán-
dor cleyben menuén. békölleget
nyere az Sándortól, Es nagy ö-
remmel ménec haza.

MIKEP.

MIKÉPPEN MENT
Sándor nagy nyauallyával az Porus
királyra,

Zonközbe meg-
erte Sándor, hogy
az Porus király, ki
az hadból el balla-
dot vala, volna az
Bactriában, és ott sereget gyűj-
tene, hogy az Sándorral ismet
meg vina, Eftc haluán Sándor, se-
regét el rédelc. és száz hatvan ezer
embert az Macedonizai nép köz-
zúl az ő tulaydon hadnagysága
alá válasta. Es mennec vala nagy
homokos és vizetlen sáraz pus-
tákon, holot kégyóknac, és va-
daknac nagy sokasága vala. Es
meg

meg paranczola Sándor, hogy minden fegyverben járja. Fén-
lic vala azért mind az egész sereg,
mint az czillagoc. Mert az ő fe-
gyverec mind aranyasoc valának.
Es járva az pusztában, soholt vi-
zet nem találta vala.

Egy kedig az Macedonai vi-
tőzec között, kinec neve Zephir
vala, találta egy kőben egy keves
vizet, melly az reggeli harmad-
ból oda gyűlt vala, és meg iőt-
ván az ő síkiát belőle, ely be-
vivé az Sándornac. Látván Sán-
dor az keves vizet, nagy bölzen
így bóla. Ha én est a vizet meg
isom, Használ mind az Macedo-
nia és Perfiabeli népnek? Auagy
czac

czac én magam igyam meg, és
czac énnekem használyn?

Monda az Zephir: Temagad
id meg, hogy neked használyn.
Sándor mondta: Ha tú mind el-
vestec, Mit használ énnekem na-
gy keferűséggel élnem, mikor lát-
nám, mind az Macedonia, és mi-
nd az Perfiabelieknek halálokat?
Es mindgyárt el őtté az vizet, mi-
nd az egész sereg előtt, és semmit
nem ivék benne.

Látván est az vitőzec, vgyan
meg iőve ereiek őremekben. Va-
la kedig az Sándornac ezer Ele-
phántya, mellyec az ő kénzeit
hordozá vala. Vala ismet négy
száz kassás szekér, és háromszáz ezer
louag-

louagia, Annelkül valánac ō v
le foc teuéc, és ōbuérec, és egy
terhős louac, mellyel eledelt, és a
fereg nec búkségére valót mind
hordoznac vala: Ōkrec és tehene
dißnóc, és egyébféle barmoc a
ráborral valánac. Es az Macedo
niabeliec olly kazdagoc valána
kénczel, hogy az aranynac fok
sagát nem hordoshattyác vala.
De az nagy bominuság arra kén
serítötte vala az népet, hogy so
kan az harmatot nyallyác vala,
Sokan olayt mánac, Es a búkség
miat foc a vizeletét iua meg.

MIKEPPEN VIT T
meg Sándor másodszor Porussal, és
mint ōke meg.

Scre-

g. Hogy ha t engemet meg
yozendek, Az a népem a te bi
rodalmad alá vetessék: Es ha én
égedec meg g özlec, A te néped
az én birodalom alá vetes-
sek.

Est kedig azért mondgya va
la Porus, Mert meg vtállya vala
az Sándornac kiczin voltát. Ma-
ga nem tudgya vala az Sándor
kiczin testében valo merésfégét,
és erőfégét. Mert az Sándor há-
rom sengni magassagu nem va-
la. Porus kedig bizic vala az ő
magasságában, Mert őtt seng-
ninc az ő magassaga látzic vala.

Es mindgyarast a seregöket
ket felé állatác, és az ket fiedelé
egy

207
NAGY ANDORNAC
egy mással ebbe menének. L.
Sándor heriten rea rohanuán
az Porusra, őt hertelen agyon
czapá fegyverével, és által köl-
czoltán őtet az kriáual, hamar
meg ölé. Eft: látván az India be-
liec, kezdének mindgyarást az
Macedoniabelieckel vini. Kiknek
Sándor monda: Sünnyetec meg
az viadalról, ha aſt akariátoc, ho-
gy békével mennyetec házatok-
hoz. Mert semmi bántástoc mi-
tőlunc nem leſen: Mert ember
módon czeleketetec ez viadal-
ban.

Ezeket naluán az Indiabeli-
ec, mindgyarást el hányác fegy-
vereket és kezdéc a Sándort di-

HISTORIAIA.

Mezírnia, Sándor kedig táborát öte
le ſálta, és az ő Iſteninec áldo-
zatokat tön: Es paranczolá, hogy
az holt reſteket ſépé eltemetnéc.
És az Porus királyt nagy ſép tiſ-
teſſéggel el temeté.

MIKEPPEN TALÁL-
ta meg Sándor az Indiai mezitelen
iáro paraſt bölczeket, Kicket
Gimnoſophiſtáknac
neueznec.

Néet el indituán
ſeregét Sándor, mé-
ne az Gimnoſo-
phiſtác felé, kiknek
az ő ſúeckben nin-
ezen ſemmi kezeleſég, Nem ha-
dakoznac ſenkinel, Nem patua-
roſkodnac, és mezitelen iarnac:
Vára.

NAGY ANDORNAC

egy mással ebbe menének. Sándor heriten rea rohanván az Porusra, őrehtelen agyon czapà fegyuerével, és által kőlczolásán őtet az kriával, hamar meg ölé. Eft: látván az India belic, kezdénec mindgyarást az Macedoniabelieckel vini. Kiknec Sándor monda: Sünnyetec meg az viadalról, ha aſt akariator, hogy békével mennyetec házatokhoz. Mert semmi bántástoc mitőlunc nem leſen: Mert ember módon czeleketetec ez viadalban.

Ezeket halván az Indiabelic, mindgyarást el hányác fegyueret, és kezdéc à Sándort diczirnia.

HISTORIAIA.

Mezirnia, Sándor kedig táborát őte le ſalita, és az ő Iſteninec áldozatokat tön: Es paranczolà, hogy az holt reſteket ſépé eltemetnéc. És az Porus királyt nagy ſép tiſteſſéggel el temeté.

MIKEPPEN TALÁLta meg Sándor az Indiai mezitelen iáro paraſt bölczeket, Kiket Gimnoſophiſtáknac neueznec.

Látván ſeregét Sándor, méne az Gimnoſophiſtác felé, kiknec az ő ſűuckben ninczen semmi keűelyſég, Nem hadakoznac ſenkinel, Nem patuaroskodnac, és mezitelen iarnac: Vára.

NAGY SANDORNAC

Várasoc őnekiec ninczen, hanem apró haylékotskákban, és az hegyeknec barlangibá laknac. Mikor ezeknec az ő királyoc meghallotta volna, hogy Sándor afelé akarna menni, ecképpen ira őneki leuelet.

Az meghalando Gimnosophistác, Az ember Sándornac ebt iriuc. Ertöttúc, hogy műre-anc akaró nagy haddal ióni, hogy művelűnc meg vinál. Ezen műigen czudálkozunc. Mert műraytunc semmit nem nyerhetz. Mert mikor testűnc táplálásfára valo semmi ninczen, Mit vehetzel műtőlűnc. Hogy ha művelűnc meg akaró vinyia is, A műegyűgyűsé.

HISTORIA

gyűségűnket mű semmiképpen el nem hadgyuc.

Ez leuelet el oluofuán az Sándor, Leuelet küldé nekic, mellyben meg ielenté, hogy ő hozzáioc békével, és ió keduel menne. Es be menuén Sándor ő hozzáioc, látá őket, hogy mezeitelen iár nánac, és barlangokban laknánac, és hogy az ő feleségec és gyermekec ő tőlec külön laknánac. És kérde őket monduán: Ninczé tűnektec házatoc, és temetkező helyetec? Azoc kedig mutatác az ő haylékotskákat, és kalibá-iokat, a mellyekben laknac vala, és mondánac: Naponként itt nyugosunc. És monda Sándor: Valamit

lamit kértéc én tőlem, meg adom
tűnktec. Azoc mondánac: Ad-
gyad, hogy leheffunc halhatattla-
noc, hogy meg ne hallyunc, Mert
egyebet semmit nem kéuánunc.
Felele nekic Sándor: Enenmagá
is halando ember léuén, nem ad-
hatoc halhatatlanságot tűnkte-
tec. Amazoc mondánac: Stegény
nyauallyás ember, Ha halando
vagy, Miért budosol ideftoua, soc
külemb külemb fele veszedelme-
ket berezuén, és bünt téuén? Sán-
dor felele, és monda nekic: Nem
tudgyátoké, hogy az tenger soha
meg nem indulna, és habia nem
rámadna, hogy ha az kemény
selektől meg nem hboritarnéc.

En is

En is őremest akarnéc békőség-
ben veszteg nyugonom, de olly
lelec vagyon én bennem, kian-
nyéra wralkodic én bennem, ho-
gy semmiképpen nem hágy vesz-
teg nyugodnom. Es ezeket mon-
duán, békéuel el boczátá őket.

Másod napon seregét elindít-
uán, méne az helyre, ahol az
Hercules az oblopokat fel állatta
vala. Ennec egyic tífra arany va-
la, Az másic pedig tífra ezüst va-
la. Hosszafága ezeknek tizenket
fengni vala, félelége kedig két
fengni. Ezeket látuán az Sán-
dor, paranczola, hogy által fúr-
nác őket, hogy meg látna, ha
ötteréc vóli őket. Es mikor által

furtác

NAGY SÁNDORNAC

fúrtác volna őket, és látta volna Sándor, hogy öntés volna, paranczola, hogy az lyukait be örténéc, Es ezerűer valo ezer aranyat belé ötteté az fúradékban.

SÁNDORNAC LEVE.
le az Didimushoz, az Bragmanusok
nac királyaéhoz.

Inec viánna az v.
döt értem, hogy a
iöt a gonostól va-
lamenyében meg
tudgyam válastra-
ni, kéuántam az tudatlanfágtól
meg menekődni, és bölcselégre
jutni. Mert a mint az mű böl-
czűnc mondgyác, Az ékesen va-
lo bölás a bölcsőség nélkül, árt
inkáb

HISTORIAI

imkáb, hogy nem mint ha-
na..Hallottam pediglen, hogy az
tű erkölczetec a miénktől külen-
bezne, Senkitől semmi segítséget
nem vártoe, és más tudománt ta-
nótoe és tartatoc, hogy nem mi-
ne mű tanyitoinktól vöttűnc,
és ertőtűnc. Azokaért forgalma-
toson kérlec, hogy minden tudo-
mánytokat, és bölcseségteket mi-
nekűnc leueletekben meg jelen-
czéter,

AZ BRAGMANVSOK.
nac királyoknac Didimushnac fele-
leti az Sándorhoz,

Idimus, az Brag-
manusoknac királ-
lya, Sándornac kö-
Qs bene-

szentit iria. Ertöttem az te leue-
led által, hogy tista és igaz böl-
czeséggel, melly minden országok
nac birodalmanál iob, à te czu-
dálatos elmédet meg akarod éke-
síteni, Melly dologért tégedet fe-
lőtte igen diczirunc. Mert irtál va-
la nekunc è felől, hogy à mű ele-
tünknek rendit, és erkölcsünket
teneked leuel által meg ielente-
nőc, Melly dolgot lehetlennec i-
télunc. Mind az által à mennyé-
re tőlunc lehet, teneked à mű er-
kölczunc felől rövid beféddel
akaranc írni.

Mű Bragmanusoc, együgyű
és szép tista életben élunc. Mert
nem vétkezunc, A büntől ma-
gunkat

gunkat meg óltalmazuc. Nem
sántunc, sem vetunc valamit: Ó
kröket mű igába nem fogunc:
Nem halásunc à tengerben haló-
ual: Nem vadásunc sem madará-
sunc: Semmit eledelünkre nagy
szorgalmattosságra né keresunc:
Hanem à mit à föld, emberi mű-
ka nélkül terem, aual élunc. A-
mig élunc, mind egészlegben é-
lunc, és semmi oruossággal nem
élunc. És à mű életünknek végé-
nek mind egy hattára vagyon:
Mert egyikunc sem él többet à
másiknál, De mindennec az ő bi-
letése szerint az halálának ideie elő-
ző. Tűzhöz az hidegért nem v-
lunc: Nyárba semmi hűséget né
erzunc:

erzunc: Az mű testünket az fak-
nac ágaiual, mellyeknek gyümöl-
czéuel élunc, be fedezzuc: Az
egy hatalmas igaz Istent tisztelly-
uc, kinek mindenkoron dicziretet
éneklunc: Az iouendő világnac é-
letét váriuc és kéuányuc, melly mi-
nd öröcké meg marad: Kazdag-
ságot nem kéuánunc és nem be-
retunc, És mű köztunc az irigy-
ség nem wralkodic. Egy törüen-
tec és bokástoc elenkőzic à mienc-
kel: Mert senkiuel mű irgalmassá-
got nem czelekődunc, azért, Me-
rt semmi gonost nem czelekö-
dunc, à miért irgalmasságot ér-
demlenenc. Nem buyálkodunc,
és nem paráználkodunc. Hirttelé
halál.

halállal mű közülunc senki meg
nem hal, Mert vndoc czeleköde-
töckel az eget meg nem vestyuc:
Azért à mű egunc ió, és nem ve-
set meg, nem bűdös, sem recke-
nő, Feredőt magunknac nem czi-
nálunc, Hanem az egi harmat-
tal mosódunc. Föld edént mű né-
czinálunc, Föld lyukakban min-
den forgalmatosság nélkül nyu-
gosunc. Mert műnekunc az à mű
hasnunc olly, hogy míg élunc,
abban élunc, Es mikor meg ha-
lunc, abban temetközunc. Az
bolásnac módgyára valo tudo-
mánt mű nem tanólyuc. Mere
mindeneket lép igaz együgyű
beséddel meg mondunc. Min-
denkor

SÁNDORNAC

denkor à szép veres tengert láttu-
uc, Es à bel vész, és háboru az ár
vizzel nem szaggattya el à mű föl-
dünket. Gyönyörködünk à szép
virágos mezőnec nézésében, hon-
nat nagy szép gyönyörűséges illat
à mű orrunkba iő, Es à szép zöl-
dellő erdőkben, holot különb
különbféle madaraknac sauo-
kat halluuc, Es à szép kútfiekben
és forrásokban gyönyörkedünk.

Akarunc azért immár à te
természedről, és erkölcszedről is
egy keveset bölnunc. Mert à te
életed műnekünk igen kemény-
nec terzic. Te Ásiát, Africát és
Europát mondod hogy kevesi-
deig birodalmod alá hajtottad,
és reked-

HISTORIAIA.

és rekedtetted, és azoknac wra
vagy. Te à szegény, együgyű, a-
lázatos emberek közet, minden-
koron vissza vonnást és haboru-
ságot szörzész. Ezt meg bizonyít-
tya à te Iupiter Istened, és à Pro-
serpina isten asszonyod, kiket te
tisztelsz. Mert à te Istened, az Iu-
piter, sokakat meg szöplestet: Es
à te isten asszonyod az Proserpi-
na, sokackal paráználkodot. Nya-
uallással és bódogtalannul tiste-
led azért te az te gonosz és paráz-
na Istened. Nem hagyod az
embereket az világban az ő sa-
badságokban és bekeslégekben
élni, de őket nagy szolgálattal gy-
őrted. Az kaszagságot igen se-
reted,

ANDORNAC

reted, Nagy hazakat építesz, Es
 kéuánod, hogy soc szolgaid legy-
 enec. Annyét éselesol, és úgy to-
 bzódol, hogy az gyomrod soc
 féle nyauallyákkal meg bántat-
 uán, külömb külömbféle beteg-
 tegőket hoí reád, Es eképpen
 haláloznak vdeie előt veszekődel.
 Te à te koporsódat igen ékesíted,
 és drága gyöngy edényekben à
 te testednec porát be szörzed. Mi-
 czoda lehet ennél gonozb dolog
 mint az testet, mellyet az földnec
 kellene meg emésztieni, hogy nem
 hagyod, hog à te testeddel ély-
 en? Mű az Isteneknek tisztelelire
 barmokat nem öűnc, és templo-
 mokat nem csinálunc, holot
 arany.

HISTOR

aranyból és ezüsből öntet képe-
 ket fel raknanc. Nem erítéké-
 asz, hogy az Isten nem fűzetés-
 nec, sem tulkoknac vérénec, a-
 uagy kosoknac és bakoknac vé-
 rénec általa engedeltöttic meg.
 Hanem ió czelekődetőknek és
 könyörgéseknek általa, és úgy
 halgat meg mindeneket. Te nem
 szolgál az egy igaz Istennek, ki
 mennyekben wralkodik, Hanem
 soc idegen Isteneknek. Annyi
 Isteneket te tisztelsz, valamennyi
 tagaid testedben vadnac. Iay te-
 neked segény nyauallyás ember-
 nec, kinec nagy rettenetes kén-
 nal kel meg halni. És holtod v-
 tán bántalan soc kénokat kel sen-
 cedned.

R

Ez

SANDORNAC
Ez levelet elolvasván az Sándor, igen meg haragudt rajta. És mindgyárt így írta az Didimushoz.

SANDORNAC FELE.
Irti, az Bragmanusok királyához,
az Didimushoz.

Királyoknak királya, és wraknac w-ra, az Hammon Istennek, és Olimpia asszonnac fia, az Sándor, Az Bragmanusoknak királyának, az Didimushoz, köszönetet írta. Hogy ha mind azok meg találhatnák tő benne, a melyeket minékünk leveleinkben írtatok, csak tő nevesíthetnek

írethetnek és hiuattathatnak mel-
tán embereknek, kik, a mine
mondgyátok, semmi bűnt nem
cselekedtek. De bizonyval tud-
gyátok, hogy ez emberi életet
nem a jó cselekedetnek módgya-
serént, hanem csak szokásból é-
ltek. Mondgyátok, hogy nem
bántatok, és nem vettek, börtönt se
metzetek, fákat sem plántáltok:
Házakat nem csináltok, És en-
nek bizonyos oka vagyon: Mert
vas verőmórtok, mellyekkel csele-
kednétek, ninczenek. És fűvel
élen, kelünktek barom módra
vaddul élnetek. Mert sem buzát,
sem húst, sem halat nem kapha-
tok. Nem de nem a mi mielőtt az

farkasoc is? hogy mikor hussal
 meg nem elégíthetik, földel rak-
 ia meg a háját. Nem diczirendő
 az ember, ki mindenkor nagy
 szükségben él. Mert ha dicziren-
 dőc vólnának, a kik szükségben
 vadnac, az vakoc, lántác, és a
 belpocklossoc minden emberök-
 nec felőtte méltán diczirtethet-
 nének. Mondátoc, hogy nem
 paráználkottoc, de mindenkor
 tisztaságban maradtoc. Hogy
 hogy buiálkodhatnának azoc, a
 kik nem éfnec. Mert az buiaság
 leßen a maynac hűwségéből, és
 az étekből: Tú pedig nem éstec
 egyebet fűnél, mint az dísnóc,
 és ehségteket nem verhetitec el, és
 azért

azért ninczen tő b **FALÁLT**
 mi buyaságra val mellyec az nap-
 gyönyörűséges c dñec vala.
 mű, mellyeket tú indituán onnat
 Nemellyeket börgét Sándor, iuta
 hallunc, ertúnc, mezőre, holot
 illetúnc. A földrőnac igen nagy
 mőlczet vesúnc, az víze, mellyec
 lakat, és az eg allat szép madara-
 kat fogunc, és azoknac szép sa-
 uockal gyönyörködúnc. Azért a
 tú életeteket nem bódogfágnac,
 hanem segénység nec mondhatty-
 uc. De az hatalmas Istenekre ef-
 keßem, hogy ha tú hozzátoc be-
 mehetnéc, a tú segénségtekből
 meg szabaditanánc, és fegyueres
 louagocka tennénc tőteket.

denec láttára meg hala. Es
hallánac nagy szózatot az e galat,
melly ezt mondgya vala: Valaki
ez fákhöz közel megyen, nagy
herttelen halálnac halálával meg
hal. Valánac az mezőn igen szép
madarakis, és belidec valánac, mel-
lyeket ha valiki meg akar vala
fogni, mindgyarást tűz megyen
vala ki reaia az madarakból, és a
tűz rettenetesen meg emésti va-
la őtet.

MIKEPPEN MENT

fel Sándor az Adamas kő

KÖRTEM. egyre.

titulust az Sándorod nap Sándor
és Indiai nyelvenget előb indít-
iuta egy igen
nagy

nagy és szép magas hegyhöz, és
ott táborát le állitá. Ott másod
nap az Sándor áldozatokat tön-
ő Isteninec, És mellé véuen az
ő tizenket fejedelmet, garadi-
czon mēne fel mind az hegy
re. És találá ott az hegy tetején
egy palotát, melly igen szép vala,
mellynec tizenket aytala, és het-
uen ablaka szépec valánac, Az ay-
tóc és az ablakoc szép tiszta finum
aranyból valánac czináltatván,
És az a ház mondatic vala, Nap-
nac házánac. Es vala ott egy i-
gen szép templom tiszta aranyból,
mellynec ő aytai előtt szép főő
vala, kinec ő gerezdei vala drága
vniókból, és carbunculusokból,
és san-

R s

és bántalan gyöngyeből vala.

Es be menűen Sándor az ő fejedelmiuel az palotában, találánac egy embert vesűeg feckűűen bűp arany agyban, Ez ember igen nagy tagu vala, és bűp abrázatu, Kinec ő haia és bakála mint egy bűp feiér gyapiu vala. Este mikor Sándor és az ő fejedelmi láttác vólna, Mindgyárást tərdec haytuán tıstelēc. Kiknec monda az vén ember: Sándor. Te ollyanokat látz, mellyeket testi ember nem lát, Es hallas, mellyeket földi ember nem hallot, Kinec monda Sándor: ő bódogságos ember: Hogy ismerű te engemet? Felele az vén ember: Minec előtte à víz
őzen

őzen állana ez földre, még az előt tudtam én à tedolgaider. Né akariatoké meg látni az Napnac és Hóldnac bentséges fait, mellyec iouendőket mondna?

Este haluán Sándor, el őrűle és monda: wram. Öremest kéuánnyuc azokat látni. Az vén monda: Ha tıstác vattoc ma a bñonnyialatoktól, szabad be mennetec oda, az helyre. Monda Sándor: Tıstác vagyunc. Es feleluén az vén, monda: Vessetec le à tıgyűrőteket, és sarutokat, és irtec én vtánnam. Sándor meg állatà az ő fejedelmi, és gyűrőc- ket, és saritokat le rakuán, az Pro-lomeussal, Anthiochussal, és Per-dicáual

dicáual jár vala. Es kezdénec jár-
ni az erdőn, Es az erdőnec fai
száz lábni hosszac valának. Es haf-
sonlatosoc valának az borostyán
fához, és az olayfákhoz, melly-
ekből nagy bővséggel temiën és
balsamum foly vala ki.

Ismet járúan az erdőn, látá-
nac egy nagy magas fát, mellyen
ül vala egy nagy madár. A fá-
nac kedig, semmi gyümölcsze né
vala. Es az madarnac az ő teteiën
olyan tollatska vala, mint egy pa-
uánac, Es az nyaka környül szép
arany színű karikátska vala, Az
háta szép bársony vala, Az farka
szép rózsaszínű piros vala, Az far-
ka hegyi szép sárga vala. Ezt mikor
látta

látta volna Sándor, czudálkozié
vala rayta. Es monda az vén em-
ber: Sándor, E madár, à mellyet
látz, ez à Fenix madár.

MIKEPPEN MENT
Sándor az Napnac és Hóld-
nac faiához.

Zután járúan széllel
az erdőn, jutának
az Napnac és Hóld-
nac faihoz. Es mon-
da nekik az vén em-
ber: Tekintsétec fel, Es valamit
meg akartoc tudni, gondollyátoc
à üfűvetekben, de nyilúan sem-
mit ne beszéllyetec. A fák kedig
igen magasac valának, és az nap-
nac faianac levele mint az ezüst
olyan

DORNAC
ollyan váia. Es Sándor meg czó-
kolgata az fákat, és kezdé az ő
fűében élt gondolni, Hogy ha
győzedelmelen háza mehetne
Macedoniában,

Es az napnac fáia felele neki,
és monda: Te mind egész ez vi-
lágnac biróia vagy, és attya: De
te soha nem látod többé a te ha-
zádnac földét és orfágát. Egész
éltendeig, és czac nyöltz hólna-
pig él. Es kihöz inkább biznál, ha-
lálodra az ad teneked italt.

Es kezdé magában mondani
Sándor: Ő te bépseges fa: Mond
meg ennekem, kiczoda ől meg
engemet? Felele az fa, monduán:
Ha te meg tudhadnád, kiczoda
ól meg

HISTORIA

ól meg tégedet Te meg őln
hamar aít az embert, Es úgy az
én bešédem be nem tólnéc. Mon-
da azomban az vén ember Sán-
dornac: Ne bāncz meg tób kər-
déseckel ez fákat, De tərünc vi-
ša. Es meg tərüen Sándor, nagy
keseruesen sir vala az ő életénec
rőuid voltaért. Es az fejedelmek
is ő vęle sirnac vala.

Es mikor az palotában viša
mentec volna, az vén ember mő-
da Sándornac: Tęry viša: Mere
nem engedtetet ennel. toub te-
neked menned. Hogy ha még
többet akarš járni az éšac felől
valo réšre, el mehetz: De oda se
járhatz immár nagy darab föl-
det. Es

NDORNAC
ke... Es ezt monduán, be méné
az vén ember az házban. Sán-
dor is az ő fejedelmiuel alá iőuén
az hegyről, az táborra menénec.

Másod napon Sándor tábo-
rát el indítuán, iuta egy orság
vtára, melly két felé valic vala: Es
mindgyarást két máruán kő os-
lopokat fel állatà, és az oslopoc
közét szép piros máruán kőből
egy nagy táblát csináltatà, melly
et emléközetre ott hagyà, ez ti-
tulussal:

EN SÁNDOR, AZ MA-
CEDONIAI PHILEP KIRÁ-
LYNAC FIA, EZTE TÁB-
LÁT ÁLLATTAM IT-
FEL, AZ PERSIABELI DA-
RIVS KIRALNAC, ES AZ
INDIABELI PORVS KI-
RALNAC

knac királlyá;
raknac wra, az
mon Istennec,

Olimpia asson-
andor. Az Candacis ki-
rálne assornac örömet izen, és
köszönetit iria.

Imè én az Istennec templo-
mot akaroc csinálni tista arany-
ból, löy ki azért az heyeckre, és
tégý áldozator az Hammon Is-
tennec, és áldozunc együt.

Mikor az Candacis királné
assony ez leuelet el oluasta volna,
Mindgyarást küldé Sándorhoz
az ő köszönetit, kiktől foc aiándé-
kokat, és nagy adót küldé be Sán-
dornac, és ilyen módon való le-
uelet.

A
Az Sándorn
rályánac, Cánd
bony engedelmeſſ
gyuc hogy Istent
meg teneked, hogy t
Egiptusra, Persiara, Indiará, Me-
diara, és egyéb nézetſégökre, és
az te birodalmod alá vetnéd őket.
Es amellyeket czeleköttél, nem
czac éberekől, de az Istenektől
jelentőtten meg teneked. Min-
kunc kedig, kic tística lélecek va-
gyunc, nem búkség, hogy ki
mennyunc és áldozunc az Ham-
mon Istennek. De miért hogy
nem akaróc te felségednec ellene
töreködni, küldec az Hammon
Istennek száz madarat, Két száz
Spir-

H
Spircziokat, Két száz arany lantz
okat, mellyec drága köueckel
meg rackattac, Nyóltzuan vni-
kornisokat, Harom ezer hiuſo-
kat, Párdus bőrt és oroflán bőrt
öt százat. Kérem azért te felsé-
gödet, hogy ha mind ez világot
birodalmod alá haytottad, enne-
kem ielents meg, az te leueled-
ben.

Az köuetec közet kedig kül-
de Sándorhoz a királné asszony
egy igen ielesképirót, hogy az
Sándornac abrázattyát iöl eſé-
ben venné, és önéki meg írna.

Es azonképpen elmenuén az
köuetec, el uiuéc az aiándékokat
az Sándornac. Es meg aiándé-
kozuán

kozuu Sándor à kővetőket, vi-
 ſa boczátà. Haza menuén azért
 à kővetec, Meg viúéc az királné
 aſſonnac az Sándor képét egy
 ſép feyr hárttyán. Eſt mikor lát-
 ta volna az királné aſſony, igen
 örüle rayta: Mert felette igen a-
 karia vala látni az Sándornac
 képét.

Ezeknec vtánna egy az Cā-
 dacis királné aſſonnac fiai köz-
 zúl, kinec neue vala Candeolus,
 ki mēne az ő feleſégével, és egy
 nyihány ſolgaiual ſétálni, hogy
 víg keduet vennénec. Azonköz-
 ben találkozác ſőmbe vele az
 Hebraicusoknak királyoc, ki iól
 tudgya vala az ő feleſégénec ſép-
 ſégét.

ſégét. Eleybe menuén azért na-
 gy ſockafággal, az ő ſolgai köz-
 zúl ſokakat meg őle, Es az ő fele-
 ſégét el ragadá erőſac ſerént. Az
 Candeolus kedig egy nyihány
 magáual el ſalladuán, mēne mi-
 ndgyaráſt az Sándor táborába,
 és kere őtet, hogy méltoltatnéc
 ſegitſéget adni ő neki az Hebra-
 icusoknak királyoc ellen,

Az iſtráfáſoc kedig meg fog-
 uán Candeoluſt, Ptolemeus eley-
 ben, ki másodic vala Sándor v-
 tán, viúéc, Kinec monda Ptoleme-
 us: Ki vagy te? Felele Candeolus:
 En vagyoc az Candacis királné
 aſſonnac fia. Monda neki Ptole-
 meus: Miért iöttél ide? Az Can-
 deolus

deolus kedig mind meg beßellé,
mi történt volna rayta, és az
Hebraicusoknak királlyá mikép-
pen raggatta volna el az ő felelé-
gét.

Mikoron ezeket hallotta vol-
na Ptolemeus, hagyà hogy az
iffiat sátorában meg tárczác. Es
ki menuén az ő sátorából, mène,
ahól sándor fekszik vala az sátor-
ban, Mert immár setét éy vala.
Es be menuén Ptolemeus az sá-
torban, fel kőlte az Sándort, és
önéki mind meg beßellé az Can-
deulusnac dolgát.

Haluán aßt Sándor, monda
Ptolemeusnac: Menny vißba à te
sátorodban, Es az én drága co-
ronámat

ronámat ved feiedbe, es viy az én
királyi ßekembe, és neuezed ma-
gadat Sárdornac lőnni, És hi-
uasd elődben az Anthiochust, és
küldgy én érőtem. Én kedig az
Antiochus hozzád íetec, hogy
tanácsot adgyac tenéked erről,
mit kellyen czelekődned.

El mène azért az Ptoleme-
us, és az Sándor paranczolattya
ßerént czelekődec mindenbe. Es
mikor à Sándort kérdő te volna
Ptolemeus, mit kellyen czelekőd-
ni? Felele Sándor az Candecolus
előt: Hatalmas Czásár, Ha tet-
zic te felfégedne, el megyec én
az iffiuual à te kezedről, és meg
paranczolom az te ßóddal az

Hebrai-

JORNAC
Hebraicuskoknak királyának, hogy
mindé késelelem nélkül meg
adgya Candeolusnak az ő felelő-
gét. Hogy ha meg nem adand-
gya, Az ő várostát mindgyárást
felgyújtat.

Ezeket halván az Candeolus,
nagy tiszteletet tévén az Sándor
nak, monda: ő bölcz Antioche:
Méltó vólnál királyi tiszteletre.

És ki menűen onnat Sándor
az Candeolussal, éyél az tabor-
ból menénec az Hebraicuskoknak
városában. Es az őrizőc mikor
kérdezték vólna, kic vólnának?
Sándor felele, Az Candeolus, és
az Antiochus. Ezt paranczolja
kedig az Hatalmas Sándor, hogy
az Can-

HISTORIA
az Candeolus flegel. Hogy-
árast meg adassátoc. Hogy ha
meg nem adandgyátoc, A tű va-
rostokat felgyújtat, ha az Sán-
dornac erejét reátoc váriátoc.

Az városbeli nép ezeket hal-
ván, mindgyárást rohannának
az királyi palotájára, és az király
akarattya ellen kivonác onnat az
Candeolus felelőgét, és meg adac
Candeolusnak. Ackor monda
Candeolus Sándornak: ő jó An-
tioche: Kérlek tégedet, hogy jóy
elém velem az én anyám eleybe,
hogy ez te én velem tőtt tisztelet-
gért, tenéked ilmet tiszteletet
tegyen. Ezt halván Sándor, meg
örüle, Mert kíványa vala látni a
királyné

kiránné asszonyt, és annac várását,
és monda: Mennyűnc el az Sándor
Czafárhoz, és kéri el engem
tőle, És a te akaratod szerént
el megyec te veled. Es úgy lön.
Es elkéredzuén Sándor Ptoleme-
ustól, el méne Candeolussal.

Es mikoron közelitötenec
vólma az kiránné asszon várához,
Haluán az kiránné asszony, hogy
az Candeolus békosséggel méne
az ő feleségével együtt haza, Es
hogy a Sándor követe vele men-
ne, igen meg örüle rajta. Es mi-
ndgyarást királyi ruhákban fel-
öltözuén, feiében tővé szép arany
roronáit, melly drága köveckel
meg rackatattot vala, Es az ő
főfő

főfő népeiuel együtt eleybē ki mé-
ne az palotánac garádiczára. Az
palota kedig igen drága vala, mel-
lynec padlása arannyal, és drá-
ga köveckel fénlic vala.

MIKEPPEN VITTE
be Candacis Sándort Kamoraiában,
és meg mutatta ő neki az ő
képét írva.

S fel méne Sándor
az Candeolussal egy-
ütt az kiránné asszon
hazában, és az ka-
morában, holot tisz-
ta aranyból csinált nyosollyac
valánac. Az kamora kedig vala
csináltatván tiszta aranyból, és
drága kövekből. Az asszony pe-
dig, pad széke faragtattanac
vala

vala smaragd és adamas kövek-
ből. Oslapoc kedig az kamorá-
ban lép Porphirius kőből, Ott
abban az kamorában azon nap
Sándor lakozic vala az királyné as-
sonnyal, és annac fiaival:

Másod nap pediglen az kirá-
lyné asszony kezen fogja Sándort,
és ömagát viue el be kamoraiá-
ban, melly mindenestől csinálta-
tot vala aranyból, és drága kövek-
ből. Ismeg bellyeb viue más ka-
moraiában, melly vala csináltat-
uán Ebenus fákból, Cyprus és
Cedrus fákból. Es harmadic ka-
mora az ördengőleg által czi-
náltat. ot vala kerekőkre, és hú?
Elephántoc vonásac vala, Mikor
bement

gedet ez pogán népeknek kezé-
ből. Mert ha önekic tudtokra
vólna az te ielen valo léted, tége-
det meg ölnénec. Mert az Indi-
abelieknek királyokat, az Porus
királyt tönnen kezeddél ölted
meg. Mert az én fiamnac az Ca-
rolterusnac felesége, Porus király
leánya.

Ezeket ezokaért monduán,
kezen fogja őtet, és ki viue az la-
kodalomnac házában. És monda
az ő fainac: Én ió fiaim, Ez Sán-
dor vitézénec mutassátoc meg
házatoknál az tú szerelmetőket:
Mert barátságot czeleködet tú
veletec. Felele az királyné asson-
nac az ő küssebic fia, az Carol-

therus, és monda: Annya, lölle-
her, hogy igaz dolog ez, hogy
Sándor küldötte ez vitézt mű-
hozzánc, és az én bátyámnac fe-
lelégét az ellenség kezéből meg-
abadította: De az én feleségem
kénserit engemet, hogy meg öl-
lyem est ez Antiochust, hogy va-
lamennyében az ő atya felől va-
lo bánattya meg sünyec.

Ezeket haluán Sándor, igen
bánkodik vala. Felele az királné
asszony az ő fiának, és monda:
Miczoda jó hirunc neuúnc lönne
minékünc, ha őtet ilyen nagy
arultattással meg ölnénc? Ezeket
haluán az Candeolus, monda ne-
ki: Ez szabaditot meg engemet,
és ő

és ő adta meg ennekem az én fe-
leségemet: Azért békeffégel aka-
rom őtet meg vinni, mind az cza-
sar taboráig. Monda neki Carol-
terus: Mit mondasz? Azt akaro-
d, hogy ezen helyen fegyue-
rúnckel egy más miat meg hally-
unc? Candeolus monda: Nem a-
karom: De ha tenéked tetszik, kés-
vagyoc rea.

Látuán az királné asszony,
hogy az ő fiai egy mást meg a-
karnác ölni, igen meg somoro-
dóc: Es kézen foguán az Sánd-
ort, fél felé viue: Es monda neki:
Miért hogy ebben, ez dologban
à te bölcségedet nem jelented
ki? Hogy az én fiaim egy
T3 mást

mást meg ne ölnéc? Kinec monda az Sándor: Enged meg, had álljác én nekiec. Es az királné asszony mge engedé.

Elő ála ezokaért Sándor, és monda az Carolterusnac: Ha engemet meg ölnél, Semmi dicziret és tisztességet nem nyernél vele. Mert vadnac az Czásárnac fóc vitézi, és feiedelmi, nagyobbac én nálamnál, és azokaért az én halálamon semmit nem bánkodnéc. Véledé, hogy ha én az Sándornac igen szerető szolgálja volram volna, hogy engemet egyedül boczátot volna à te kezidben? Es ha akarod, és kéuánod, hogy az Sándort, à te feleséged attyá-

attyánac gyilkosát te kezidben adgyam, Esködgyél meg en nekem, hogy à mit én kiuanoc te tőled, meg adod ennekem: En kedig állt igérem teneked, hogy az Sándort teneked kezidbe adom.

Ezeket haluán az Carolterus, igen meg örüle, és el hiuén az Sándornac beszélit, meg békélénec egy más közet az attyafiác, és fogadác, hogy valamit Sándor tőlec kéuánna, meg adna önéki.

Ismet fél félé hiuán Sándort az királné asszony, monda neki: Bódog asszonyállat volnéc én, hogy ha mindennap főmem előtt láthatnálac tégedet: Mert te veled

minden ellenséggemen győzedel-
met vehetné. Es ezeket mond-
ván, ada önéki, és feiében tévé
egy arany coronát, melly drága
köveckel meg rackatott vala, Es
adatá önéki egy czásári feltő ru-
hát, mellyet aranyból főtéc vala
és foc drága köveckel meg ékesí-
tötüén vala. Es meg czókoluan
ötet, elboczátá. Es paranczola az
ő fiának Candeolusnac, hogy el
követné ötet mind az czásár tá-
boráig, ahol az Sándort váriac
vala az ő vitézi.

MIKEPPEN EMEL-
tette fel magát Sándor az ég alá az
griff madarackal.

Innét

Nnét el indituán
seregét Sándor, az
Oceanus tenger
mellet mène é-
szak felé. És járuan
negyuen napig, menénec az ve-
res tenger mellé, Es ott taborát le-
sálta. És vala ott egy igen nagy
magas hegy, Mellyre mikor fel-
ment volna Sándor, látzic vala
néki, hogy az eget kezével v-
gyan meg érhetné. Ackoron gő-
dola búuében, hogy miképpen
emelhetné fel ötet az Griff ma-
darac az ég alá. Es mindgyarást
az hegyről alá iőuén, az áts mef-
tereket mingyárt hozzà hívata,
és monda nekic. Hogy önéki

T 5

czinal-

czinállyá nac erős fából, és nagy
mesterféggel egy fekeret, és vas
lántzokkal erőssen meg kötöz-
néc, hogy ő abban bizuást vl-
herne.

A fekeret az átsoc hamar
meg készítéc. Es az után hozata
Sándor Griff madarakat, és erős
lántzokkal őket az fekerhöz kö-
teze, És az feker tetejére csinál-
tatà az ő eledeleket. Es ecképpen
az érel után fel röpülén à mada-
rac, annyira fel menénec, hogy
Sándornac tezcic vala è féles vi-
lág kereksege, mint egy búró,
ahól czépel nec, lönni: És à tenger
tezcic vala, mint egy (árkány te-
kredet volna környüle. Azonbá
az Isten

az Isten el vőué à Griff madarak-
nac főmec fényét, Es mikor vél-
néc, hogy mind fel mennénec,
azomban à földre egy mezőben
le szállanac, mebbe, vgy mint ti-
zenötöd napi iáro földön az tá-
bortól. Es ecképpen Sándor na-
gy nyauallyáual méne az tábor-
ra.

MIKEPPEN ERESKE-
det Sándor az tengerbe.

Zoknac utánna
gondolà Sándor
az ő búnében, ho-
gy az tenger nec
mélféger meg tud
na, és halaknac minden fele ne-
mét ismerhetné, Es legottan hi-

^{SÁNDOR}
NAC
mata eleyben az vüeges mestere-
ket, és paranczola nekic, hogy
bep tista vüegből csinálnának
egy kádat, Hogy az vüeg ál-
tal mindent nyilván meg láthat-
nának. És ezenképpen meg czi-
nálác az kádat, nagy bep tista cri-
stalból.

Az vtán paranczola, hogy
köröskörnyűlvas lántzockal meg
köröznéc, és az tartáflára erős le-
gényec válaftanának. Omaga
kedig Sándor be méne az vüeg-
be, és az vüegnec aytaiát fennyű
viallál erőssen be csinálác, hogy
víz soholt be nem mehet vala. E-
képpen alá erefteté magát az ten-
gerbe Sándor. Látá azért Sán-
dor az

HIST

dor az tengerben az vüeg által-
loc külömb külömb fcele halakat,
kiknec binc és abrázattyoc kü-
lömb külömb vala, mint az föl-
di vadaknac. Az tengerbeli va-
dac látván az vüegnec bep ségét,
Mind hozza mennec vala, és is-
met el futnac vala. Az vüeg kedig,
mellyet az vüegnek meg mon-
dot vala, míg hadnac ötet lönni
a tengerben, tudni illic, egy nap
estic valo tizenkét oráig, el közel-
get vala, Es fel vonác ötet az ő
vüegzi az vízből az partira.

Onnat el inditván seregét.
Sándor, és elő menuén az veres
tengernec parttyán együtt tabo-
rát le falitá, holott foc vadakat ra-
lálnac

JORNAC.

lálnac. ... kinek feiekből egy
egy fűrés modu ezont hegyessen
kiál vala, Egy felől kedig eles
vala mint egy bablya, mellyel az
Sándor vitezit sertegetie vala, és
az ő payst által furdallyác vala,
Es hivatatnac vala vnicornisok-
nac. Mind az által meg ölénec
bennec nyóliz, ezért, őt bázat és
öttuent.

MIKEPPEN HOLT
meg az Bucefalus, az Sán-
dor loua.

L indituán onnat
Sándor táborát, iu
tánac egy nagy völ-
gybe, egy féles me-
zőre. Es táborát
ott le

Nagy

Mellyeket az én bűnöm g^o
doltam vala. De miért hogy ne-
ked nem tetsz, hogy én azokat
el végezném, had iárianac, ezac
ezen kérlec tégedet, hogy végy
be engemet à te óltalmad alá.

Az vődöben pedig Macedoni-
ában vala egy ember, kinec An-
tipater vala neue, Iasonnac fia. Ez
mikor soc vődöröl fogua soc embe-
reckel arúttatást börtet volna Sán-
dor ellen, hogy ötet meg ölnéc,
de hoza őmagoc nem férkebbet-
tec volna, Gondola ez Antipater,
miképpen ölhetné meg Sándort
méreggel.

MIKEPPEN VŐTTE
meg Antipater à mérget és küldte az
ő fiának Roboasnac, hogy aual Sán-
dort meg ölye.

Elmé.

Lméné azért Anti-
pator egy igen böl-
cz doctornhoz, és
vön ő tőle igen mér-
ges italt, mellyet sem-
mi edény meg nem tarthat vala.
De végre csinálac egy vas edény-
be, és ada az ő fiának Cassan-
dernec, és el küldé őtet az Sándor
hoz, hogy szolgálja nekie. Es
meg hagyá neki, miképpen föl-
lyon az Roboasnac, hogy gon-
golkodnánac, miképpen ő het-
néc meg Sándort az méreggel.
Ez Roboas kedig egy ifju vala,
kit az Sándor igen szeret vala.
Történéc egykorban, hogy az
Sándor őtet agyon vte igé keués

bűnéért, Ezen az időben igen
meg háborodéc, és Sándornac
halálára ő is elbándokozéc.

Azomban Sándor nagy or-
szágos vduart tétete Babiloniabá,
Es minden fejedelmeket minden
országokból el be hivatá az lako-
dalomban. Es mikor Sándor az
végezet napon az lakodalomban
vltne az ő fejedelmiuel egyűt, na-
gy víg keduel lakozic vala.
Azomban Roboas, ki Sándor e-
lőt nagy gonos keduel szolgál va-
la, az ő atyafiától, az Cassander-
től, elő kére a mérget, hogy Sán-
dort el vesztene. És a mérget az
ő hiuelykéncz körme alá tette,
Mellyet ostán az borba be ele-
gyite.

Nagy Sándor Históriaja.

V E G E.